

# Život Cirkvi

Ročník 19

38/2012



Národná púť  
v Šaštíne

## Benedikt XVI. na apoštolskej návšteve v blízkovýchodnom Libanone

Na 24. zahraničnú cestu do Libanonu sa Benedikt XVI. vydal v piatok 14. septembra. Štátna návšteva krajiny cédrov je tiež návštevou blízkovýchodnej cirkvi. Hlavne jej bola určená posynodálna apoštolská exhortácia, ktorú Svätý Otec podpísal. Lietadlo spoločnosti Alitalia so Svätým Otcom na palube sa vydalo predpoludním z rímskeho letiska Ciampino na viac ako trojhodinový let, ktorého cieľom bolo mesto Bejrút. Lietadlo na trase do Libanonu vstúpilo do vzdušného priestoru niekoľkých štátov – Talianska, Grécka a Cypru. Je už zvykom, že Svätý Otec adresuje jednotlivým hlavám týchto štátov pozdravné telegramy.

Talianskemu prezidentovi Giorgiovi Napolitanovi v telegrame odovzdá pozdrav a uistil ho o svojej neustálej modlitbe za to, aby taliansky národ dokázal s pokojom a nádejou čeliť výzvam týchto čias. Súčasne udelil všetkým Talianom svoje apoštolské požehnanie. V rámci preletu ponad helénskou republikou, pozdravil v telegrame aj gréckeho prezidenta Karolosa Papouliasa a všetkých jeho krajanov. „Kiežby vaša krajina objavila v tomto čase najjednoduchšiu cestu k stabilite, rovnosti a bratstvu. Nech Boh žehná Grécko a daruje všetkým jeho obyvateľom prosperitu a šťastie!“, uvádza Svätý Otec. Srdečný pozdrav odovzdal Benedikt XVI. tiež Demetrisovi Christofiasovi, prezidentovi Cyperskej republiky, ako aj jej obyvateľom. Zároveň ich ubezpečil o modlitbách a živo si spomenul na svoju návštevu krajiny v roku 2010. V závere telegramu vyprosil všetkým Božie požehnanie, pokoj a prosperitu.

Doprovod Svätého Otca mala 89 členov a viedol ho kardinál štátny sekretár Tarcisio Bertone. Viac než päťdesiatke akreditovaných novinárov Benedikt XVI. počas letu ako zvyčajne odpovedal na niekoľko otázok. Týkali sa napríklad náboženského fundamentalizmu, „Arabskej jari“, situácie v Sýrii a jej konkrétneho riešenia. Pri analýze náboženského fundamentalizmu Benedikt XVI. tento postoj označil za „falšovanie náboženstva“, pretože sa stavia proti podstate náboženstva, ktorého zmyslom je šíriť vo svete Boží pokoj. Cirkev a náboženstvo sa majú usilovať o očistu od týchto pokušení, musia vnášať svetlo do ľudského svedoia a podávať zreteľný obraz Boha, zdôraznil Svätý Otec. „Arabskú jar“ definoval ako v zásade pozitívne smerovanie k výraznejšej demokracii, slobode a obnove arabskej identity. Benedikt XVI. však varoval pred nesprávnym chápaním slobody: V dejinách rôznych revolúcií sa vytráca aspekt slobody - totiž tolerancia inakosti. Ľudská sloboda je vždy

slobodou zdieľania - môže rásť iba v spoločnom živote, pri vzájomnej podpore a za daných pravidiel. Je preto potrebné slobodu usmerniť natoľko, aby viedla k dialógu, a nie k prevahe jedných nad druhými. V tomto ohľade sa podstatnou požiadavkou „Arabskej jari“ má



stáť pokračovanie tisícročných dejín spoločného súžitia kresťanov a moslimov na Blízkom a Strednom východe, uzavrel Svätý Otec. V reakcii na sýrsky konflikt Benedikt XVI. opätovne pripomenul najmocnejšie kresťanské zbrane - modlitbu vrátane verejných modlitbových stretnutí a konkrétne charitatívne skutky. „Sme presvedčení, že

modlitba je účinná najmä, ak sa modlíme s veľkou dôverou a vierou,“ apeloval Svätý Otec zástupcom svetových médií, z ktorých štyria pracujú pre vatikánske noviny. Práve zodpovednosť dobre odvedeného novinárskeho remesla Benedikt XVI. podčiarkol slovami: „Vašou prácou môžete poukázať na deštruktívnosť násilia.“ Najzávažnejším momentom tlačovej konferencie na palube lietadla sa stala pápežova výzva k zastaveniu vyzbrojovania bojujúcich strán. „Namiesto importu zbraní, ktorý je ťažkým hriechom, by sme mali dovážať nápaditosť, pokoj, tvorivosť,“ apeloval Svätý Otec.

Po viac ako trojhodinovom lete pristálo lietadlo s Benediktom XVI. na letisku Rafiq Haririho v Bejrúte. Na libanonskú pôdu vstúpil okolo 13:45 miestneho času. V tej chvíli sa rozozvučali zvony vo vyše 2000 kostoloch po celej krajine, hoci na na medzinárodnom letisku bolo skôr počuť slávnostnú salvu z diel. Po vystúpení z lietadla ho privítali všetci najvyšší predstavitelia Libanonu na čele s prezidentom generálom Michelom Sleimanom s manželkou, pôredseda parlamentu a premiér a maronitský patriarcha Béchar Boutros Raïe. Po prehliadke čestnej stráže odišiel Benedikt XVI. sprevádzaný prezidentom republiky k pripravenému pódiu, kde nasledoval prezidentov uvítací príhovor, ktorý predniesol v arabskom jazyku. Po 15 rokoch od návštevy Jána Pavla II. zaznela na letisku pápežská hymna a libanonský prezident vyjadril - napriek zamračenému počasiu - radosť na príchodom „posla mieru“. Prinášate pokoj od Boha, v ktorého každý v tomto regióne verí, povedal generál Sleiman a predstavil svoju krajinu ako domovinu z mnohých pohľadov: krajinu cédrov zo starozákonnej Piesni piesní, kolísku civilizácie a prvej abecedy, vlasť svätcov i mučeníkov, obeť vojen a krvipreliačia, štát ukotvujúci slobodu prejavu a vyznania vo svojej ústave. Svätý Otec následne vo francúzštine pripomenul dvojité účel svojej návštevy.

„S radosťou odpovedám, pán prezident, na vaše zdvorilé pozvanie do tejto krajiny, ako aj na to, ktoré som dostal od katolíckych patriarchov a biskupov Libanonu. Toto dvojité pozvanie je znamením, akokoľvek by bolo nevyhnutné, dvojitého cieľa mojej návštevy vo vašej krajine. Vyjadruje vynikajúce vzťahy, ktoré vždy existovali medzi Libanomom a Svätou Stolicou a chce ich podporiť a posilniť. Táto návšteva je aj odpoveďou na tú vašu, ktorú ste uskutočnili vo Vatikáne v novembri 2008 a pred nedávnom vo februári 2011, po ktorej 11 mesiacov neskôr nasledovala návšteva pána premiéra.

Pri druhom z našich stretnutí, bola vo Vatikáne pozhnaná socha sv. Marona. Jeho tichá prítomnosť pri Bazilike sv. Petra pripomína Libanon trvalým spôsobom na rovnakom mieste, kde je pochovaný apoštol Peter. Je svedectvom stáročného duchovného dedičstva, potvrdzujúceho úctu Libanončanov k prvému z Apoštolov a jeho nástupcom. Maronitskí patriarchovia, ako výraz veľkej úcty voči Šimonovi Petrovi, pripájajú k ich menám ďalšie – Boutros. Je pekné vidieť, že z Petrovej svätyne sa sv. Maron neustále prihovára za vašu krajinu a celý Blízky východ. Pán prezident, ďakujem Vám za všetku námahu, ktorú ste vynaložili, aby som mohol byť medzi vami.

Ďalším motívom mojej návštevy je podpísanie a odovzdanie Posynodálnej apoštolskej exhortácie Osobitnej synody pre Blízky východ, Cirkve na Blízkom východe. Ide o dôležitú cirkevnú udalosť. Ďakujem všetkým katolíckym patriarchom, ktorí sem prišli, osobitne emeritnému patriarchovi, drahému kardinálovi Narallahovi Boutrosovi Sfeirovi a jeho nástupcovi, patriarchovi Becharovi Boutrosovi Raïovi. Bratsky pozdravujem všetkých libanonských biskupov ako aj tých, ktorí pricestovali, aby sa spolu so mnou modlili a prevzali z pápežových rúk tento dokument. Prostredníctvom nich s otcovskou láskou pozdravujem všetkých kresťanov Blízkeho východu. Úmyslom exhortácie určenej celému svetu, je byť plánom na ich cestu počas nastávajúcich rokov. Teším sa z toho, že v týchto dňoch sa budem môcť stretnúť s mnohými predstaviteľmi katolíckych spoločenstiev vašej krajiny, z možnosti sláviť a modliť sa spoločne. Ich prítomnosť, ich úsilie a ich svedectvo sú uznávané a veľmi oceňované v každodennom živote všetkých obyvateľov tejto vašej milovanej krajiny.

Veľmi rád a s veľkou úctou pozdravujem pravoslávnych patriarchov a biskupov, ktorí ma prišli privítať, ako aj zástupcov rozličných náboženských spoločenstiev Libanonu. Vaša prítomnosť, drahí priatelia, je prejavom úcty a spolupráce, ktoré túžite šíriť medzi všetkými vo vzájomnom rešpektovaní sa. Ďakujem vám za úsilie a som si istý, že budete pokračovať v hľadaní jednoty a svornosti. Nezapúdam na smutné a bolestivé udalosti, ktorými počas dlhých rokov vaša krajina prechádzala. Radostné spolužitie v celom Libanone musí ukázať celému Blízkeho východu a celému svetu, že vo vnútri jedného národa môže existovať spolupráca

medzi rozličnými cirkvami, všetkými časťami jedinej Katolíckej cirkvi, v duchu bratského spoločenstva s inými kresťanmi, a zároveň spolunažívanie a rešpektujúci dialóg medzi kresťanmi a ich bratmi z iných náboženstiev. Viete tak, ako aj ja, že táto rovnováha, ktorá sa kdekoľvek ukazuje byť príkladom, je príliš delikátna. Často hrozí, že sa naruší, inokedy je napnutá ako nejaký luk alebo je pod vplyvom rozličných tlakov, ktoré sú zamerané proti tomu, čo je vlastné Libanončanom: harmónii a nehe. A tu je potrebné podstúpiť skúšku skutočnej umiernenosti a veľkej múdrosti. Rozum musí prevážiť nad jednostrannou vášňou v prospech spoločného dobra všetkých. Nepovažoval veľký kráľ Šalamún, ktorý poznal Hírama, týrskeho kráľa, múdrosť za najvyššiu čnosť? Preto si ju nástojčivo žiadal od Boha a Boh mu daroval srdce múdre a chápace (1 Kr 3, 9-12).

Prichádzam sem aj preto, aby som hovoril o tom, aká je dôležitá Božia prítomnosť v každodennom živote a o tom, že spôsob žiť spoločne – to spolunažívanie, o ktorom chce vaša krajina vydávať svedectvo – bude hlboké prehĺbené iba vtedy, ak sa bude zakladať na vľúdnom pohľade a geste dobrej vôle voči druhému, ak bude zakorenené v Bohu, ktorý chce, aby boli všetci ľudia bratmi. Povestná rovnováha v libanonskej spoločnosti, ktorá chce byť stále realitou, sa môže uskutočňovať vďaka dobrej vôli a úsiliu všetkých Libanončanov. Iba takto sa stane vzorom pre obyvateľov celého regiónu a celého sveta. Nejde iba o čisto ľudskú záležitosť, ale o Boží dar, o ktorý treba neustále žiadať, chrániť ho za každú cenu a posilňovať zo všetkých síl.

Vzťahy medzi Libanomom a nástupcom sv. Petra sú historické a hlboké. Pán prezident a drahí priatelia, prichádzam do Libanonu ako pútnik pokoja, ako Boží priateľ a ako priateľ všetkých ľudí. „Salami-O Tikum“: „Svoj pokoj vám dávam“ hovorí Kristus (Jn 14,27). A okrem vašej krajiny dnes v myšlienkach prichádzam aj do všetkých krajín Blízkeho východu ako pútnik pokoja, ako Boží priateľ a ako priateľ každého obyvateľa vo všetkých krajinách regiónu, akokoľvek je ich príslušnosť alebo viera. Aj im hovorí Kristus: „Salami-O Tikum“. Vaše radosti a bolesti sú neustále prítomné v pápežových modlitbách a žiadam Boha, aby vás spravdal a potešoval. Môžem vás ubezpečiť, že sa osobitne modlím za všetkých tých, ktorí v tomto regióne trpia a je ich veľa. Socha sv. Marona mi pripomína to, čo prežívate a znášate.

Pán prezident, viem, že vaša krajina pre mňa chystá pekné prijatie, srdečné prijatie, prijatie, ktoré je rezervované pre milovaného a rešpektovaného brata. Viem, že vaša krajina chce byť hodná libanonského „Ahlan wa Sahlan“. To je už teraz a bude ešte viac. Som šťastný, že som tu s vami. Nech vás všetkých Boh zehná. (Lè yo barèk al-Rab jami 'a kôm!). Ďakujem.“

Z letiska sa vatikánska delegácia odobrala na apoštolskú nunciatúru do Harissy, obce v 600-metrovej nadmorskej výške, ktorá dominuje bejrútskemu pobrežiu



a je od hlavného mesta vzdialená necelých 40 kilometrov. Ide o najvýznamnejšie mariánske pútnicke miesto Blízkeho východu. Svätyňa Našej Pani Libanonu tam bola postavená v roku 1904 pri príležitosti 50. výročia vyhlásenia pravdy viery o Nepoškvrnenom počatí pápežom Píom IX. Pútnici vystupujú po točitom schodišti vežovitého podstavca k bielej - takmer deväťmetrovej soche Panny Márie. Vedľa nej stojí nová bazilika vo forme fénickej lode, v ktorej sa dokáže zhromaždiť až sedemtisíc ľudí. Prave na priestranstve pred bazilikou sa pred 15 rokmi stretol bl. Ján Pavol II. s libanonskou mládežou. Cieľom Benedikta XVI. sa však popoludní stal iný chrám - asi kilometer vzdialená Bazilika sv. Pavla v Harisse, ktorá náleží grécko-melchitskej katolíckej cirkvi. Svätého Otca tam privítal melchitský patriarcha Gregor III. Laham za prítomnosti predstaviteľov všetkých ostatných katolíckych a pravoslávnych cirkví, ako aj zástupcov moslimskej náboženskej obce.

### Príhovor Benedikt XVI. :

Patriarchovi Gregorovi Lahamovi vyjadrujem moju vďačnosť za slová privítania, ako aj generálnemu sekretárovi Synody biskupov, Mons. Nikolovi Eterovičovi za jeho slová predstavenia. Z celého srdca pozdravujem patriarchov, všetkých východných a latinských biskupov, ktorí sa stretli v tejto krásnej bazilike sv. Pavla a členov osobitnej rady Synody biskupov pre Blízky východ. Teším sa aj z prítomnosti pravoslávnej, moslimskej a druzskej delegácie, ako aj zástupcov sveta kultúry a občianskej spoločnosti. S láskou pozdravujem aj drahú grécko-melchitskú komunitu, ktorá ma tu privítala. Vaša prítomnosť robí podpis Posynodálnej apoštolskej exhortácie Cirkev na Blízkom východe slávnostnejším a svedčí o tom, že

tento dokument, určený Univerzálnej cirkvi, má mimo-riadnu dôležitosť pre celý Blízky východ.

Je prozreteľnostné, že tento akt sa uskutočňuje v deň sviatku Povýšenia svätého kríža, ktorý sa zrodil na Východe v roku 335, po zasvätení Baziliky Vzkriesenia vybudovanej na Golgote a na hrobe nášho Pána cisárom Konštantínom Veľkým, ktorého si vy uctievať ako svätého. O mesiac oslávime 1700 rokov od chvíle, kedy mal zjavenie Kristovho monogramu, v symbolickej noci svojej nevery, kedy mu neznámy hlas hovoril: „Pod týmto znamením zvíťaziš!“. Krátko na to Konštantín podpísal Milánsky edikt a svoje meno dal mestu Konštantínopol. Zdá sa mi, že posynodálnu exhortáciu môžeme čítať a interpretovať vo svetle sviatku Povýšenia svätého Kríža a osobitnejšie vo svetle Kristovho monogramu, X (chi) a P (ro), ktoré sú prvými dvoma písmenami slova Χριστός (Christos). čítanie, ktoré vedie k autentickému znovuoobjaveniu identity pokrsteného a Cirkvi, a zároveň vytvára výzvu ku svedectvu prostredníctvom spoločenstva. Nie sú azda kresťanské svedectvo a spoločenstvo založené na veľkonočnom tajomstve, Kristovom ukrižovaní, smrti a zmŕtvychvstaní? Nenachádzajú v ňom svoje naplnenie? Medzi krížom a vzkriesením existuje neoddeliteľné puto, na ktoré kresťan nemôže zabudnúť. Ak by sme vyzdvihovali kríž bez tohto puta, znamenalo by to ospravedlniť utrpenie a smrť a vidieť v nich iba fatálnu smrť. Vyzdvihovať kríž znamená pre kresťana komunikovať totálnosť nepodmienečnej Božej lásky k človeku. To je akt viery! Vyzdvihovať kríž v perspektíve vzkriesenia, znamená túžiť žiť a prejavovať totálnosť tejto lásky. To je akt lásky! Vyzdvihovať kríž znamená snažiť sa byť ohlasovateľmi bratského a cirkevného spoločenstva, zdroj skutočného kresťanského svedectva. To je akt nádeje!

Keď berieme do úvahy súčasnú situáciu Cirkvi na Blízkom východe, synodálni otcovia sa mohli zamyslieť nad radosťami, ale aj bolesťami, obavami i nádejami Kristových učeníkov, žijúcimi na týchto miestach. Celá Cirkev tak mohla počuť vystrašený hlas a pocítiť zúfalý pohľad mnohých mužov a žien, ktorí sa nachádzajú v tvrdých ľudských a materiálnych podmienkach, ktorí prežívajú veľké napätie, strach a nepokoj, a ktorí chcú nasledovať Krista - Toho, ktorý dáva zmysel ich existencii - ktorým to ale často nie je umožnené. Preto som chcel, aby prvý list sv. Petra bol osnovou tohto dokumentu. Zároveň Cirkev mohla obdivovať krásu a vznešenosť Cirkvi na týchto územiach. Musíme vzdávať vďaku Bohu za vás v každej chvíli (porov. Prvá časť posynodálnej exhortácie) drahí kresťania Blízkeho východu! Prečo ho nechváliť za vašu odvahu viery? Ako mu neďakovať za plameň jeho nekonečnej lásky, ktorý vy udržujete živý a horiaci na týchto miestach, ktoré ako prvé prijali jeho vteleného Syna? Ako mu nespievať na chválu za rozvoj cirkevného i bratského spoločenstva, za prejavenu ľudskú solidaritu ku všetkým Božím synom?

Cirkev na Blízkom východe umožňuje zamyslieť sa nad prítomnosťou a uvažovať nad budúcnosťou

so samotným Kristovým pohľadom. Ona svojimi biblickými a pastoračnými smerovaniami, svojim pozvaním k duchovnému a ekleziologickému prehĺbeniu, k liturgickej a katechetickej obnove, svojimi výzvami k dialógu, chce načrtnúť cestu k nájdeniu základov: nasledovania Krista v ťažkom a niekedy aj v bolestnom kontexte, kontexte, ktorý môže zrodiť pokušenie ignorovať, alebo zabúdať na slávny kríž. A práve teraz je potrebné oslavovať víťazstvo lásky nad nenávisťou, odpustenia nad pomstou, služby nad ovládaním, pokory nad pýchou, jednoty nad rozdelením. Vo svetle dnešného sviatku a v pohľade na plodnú aplikáciu exhortácie, vás všetkých vyzývam, aby ste nemali strach zostať v pravde a kultivovať čistosť viery. Toto je jazyk slávneho kríža! Toto je šialenstvo kríža: dokázať premeniť naše utrpenia na výkrik lásky k Bohu a na milosrdenstvo k blížnemu; vedieť premeniť zranené bytosti vo ich viere a identite na hlinené nádoby pripravené na naplnenie bohatstvom Božích darov, cennejších ako zlato (por. 2 Kor 4,7-18). Nejde v tomto prípade iba čisto o alegorický jazyk, ale o silnú výzvu uskutočniť konkrétne skutky, ktorými sa stále viac pripodobníme Kristovi, skutky, ktoré pomôžu rôznym cirkvám zamyslieť sa nad krásou prvej komunity veriacich (por. Sk 2,41-47; druhá časť exhortácie); skutky podobné skutkom cisára Konštantína, ktorý vedel svedčiť a pomohol kresťanom vyjsť z diskriminácie a umožnil im žiť otvorene a slobodne ich vieru v ukrižovaného, mŕtveho a vzkrieseného Krista za spásu všetkých.

Cirkev na Blízkom východe ponúka elementy, ktoré môžu pomôcť k preskúmaniu osobného a komunitného svedomia, k objektívnemu prehodnoteniu úsilia a túžby po svätosti každého Kristovho učeníka. Exhortácia otvára autentický medzináboženský dialóg založený na viere v Jediného Boha a Stvoriteľa. Chce prispieť k ekumenizmu plnému ľudskej, duchovnej a charitatívnej horlivosti v evanjeliovej pravde a láske, ktorý dostáva silu z prikázania od Vzkrieseného: „Chodte teda, učte všetky národy a krstite ich v mene Otca i Syna i Duchu Svätého a naučte

ich zachovávať všetko, čo som vám prikázal. A hľa, ja som s vami po všetky dni až do skončenia sveta.“ (Mt 28, 19-20).

Vo všetkých svojich častiach chce exhortácia napomôcť každému Pánovmu učeníkovi žiť v plnosti a odovzdávať skutočne to, čím sa stal v krste: synom Svetla, bytím ožiareným Bohom, novou lampou v tmou narušenom svete, aby z temnôt nechal zažiarit svetlo (porov. Jn 1,4-5 a 2 Kor 4,1-6). Tento dokument chce prispieť k očisteniu viery od všetkého toho, čo ju zohyžďuje, od všetkého toho, čo môže brániť žiare Kristovho svetla. Spoločenstvo je teda autentickým príľnutím ku Kristovi a svedectvo je vyžarovaním Veľkonočného tajomstva, ktoré dáva plný zmysel oslávenému Krížu. My nasledujeme a „ohlasujeme... ukrižovaného Krista ... Božiu moc a Božiu múdrosť“ (1 Kor 1,23-24; porov. Tretiu časť exhortácie).

„Neboj sa maličké stádo“ (Lk 12,32) a pamätaj na príslub daný Konštantínovi: „V tomto znamení zvíťaziš!“. Cirkvi na Blízkom východe, nebojte sa, pretože Pán je skutočne s vami až do skončenia sveta! Nebojte sa, pretože Univerzálna cirkev vás sprevádza svojou ľudskou a duchovnou blízkosťou! S týmito pocitmi nádeje a povzbudenia, aby ste boli aktívnymi protagonistami viery prostredníctvom spoločenstva a vydávania svedectva, odovzdám v nedeľu Posynodálnu exhortáciu Cirkvi na Blízkom východe svojim ctihodným bratom patriarchom, arcibiskupom a biskupom a všetkým kňazom, diakonom, rehoľníkom a rehoľníckam, seminaristom a veriacim laikom. „Budte odvážni“ (porov. Jn 16,33)! Na príhovor Panny Márie, Theotokos, z celého srdca zvolávam na vás všetkých plnosť Božích darov! Nech Boh daruje všetkým národom Blízkeho východu pokojný život v bratstve a náboženskej slobode! Nech vás všetkých Boh žehná! (Lè yo barèk al-Rab jami'a kôm!)

Po príhovore nasledoval samotný podpis apoštolskej exhortácie s názvom „Cirkev na Blízkom východe“.

## Syntéza Posynodálnej apoštolskej exhortácie Cirkvi na Blízkom východe

Posynodálna apoštolská exhortácia „Cirkev na Blízkom východe“ je dokument, ktorý vypracoval Benedikt XVI. na základe 44 záverečných odporúčaní Osobitnej synody pre Blízky východ. Tá sa konala vo Vatikáne od 10. do 26. októbra 2010 na tému: „Katolícka cirkev na Blízkom východe: Spoločenstvo a svetectvo. „Množstvo veriacich malo jedno srdce a jednu dušu“ (Sk 4,32). Text je okrem úvodu a záveru rozdelený do troch častí.

### Úvod

Exhortácia požiava cirkev na Blízkom východe aby začala vytvárať vnútorné spoločenstvo, hľadiac na „miestnych veriacich“, ktorí patria do Výhodných katolíckych cirkví sui iuris, a otvorila dialóg so židmi

a moslimami. Ide o spoločenstvo, o jednotu, ktorá sa dosahuje v rozličnosti geografických, náboženských, kultúrnych a socio-politických kontextov na Blízkom východe. Benedikt XVI. zároveň znovu vyzýva k zachovaniu a podpore jednotlivých rítov východných cirkví, ktoré sú dedičstvom celej Cirkvi Ježiša Krista.

### Prvá časť

Kontext. Pápež predovšetkým požiava, aby sa nezabúdalo na kresťanov, ktorí žijú na Blízkom východe a prispievajú „vznešeným a vzácnym“ spôsobom k budovaniu Kristovho tela. Nasleduje charakteristika situácie v regióne a obyvateľov, ktorí tam žijú. Benedikt XVI. veľmi vážnym spôsobom poukazuje na mŕtvych,

obete „ľudskej slepoty“, na strach a ponižovanie: „Zdá sa, že neexistuje možnosť zastaviť Kainov zločin“. Bez vstupovania do detailov exhortácia rýchlym spôsobom pripomína, že postoj Svätej Stolice k rozličným konfliktom v regióne a k statusu Jeruzalema a svätých miest, je dostatočne známy. Nakoniec je tu výzva k obráteniu, k pokoju – myslenom nie iba ako neprítomnosť konfliktov, ale ako vnútorný pokoj spojený so spravodlivosťou – k prekonaniu všetkých rasových, sexuálnych a triednych rozdielov, k prežívaniu odpustenia, tak v súkromnom, ako aj verejnom sektore.

Zasvätený život a ekumenizmus. Celá táto kapitola je jedna výzva v prospech ekumenickej jednoty, „ktorá nie je uniformitou tradícií a liturgických slávení“. V ťažkom a nestabilnom politickom kontexte, ktorý je v tejto dobe náchylný k násiliu prevažne na Blízkom východe, sa Cirkev rozvinula do mnohotvárnosti, predstavujúc cirkvi starodávnej tradície a mladé cirkevné spoločenstvá. Ide o takú mozaiku, ktorá si vyžaduje veľké úsilie pre povzbudenie kresťanského svedectva. V línii Druhého vatikánskeho koncilu pozýva Svätý Otec k duchovnému ekumenizmu, jednote nie v metúcom zmysle, ale ako uznanie a rešpektovanie druhého. Exhortácia zároveň zdôrazňuje dôležitosť teologickej práce a práce rozličných ekumenických komisií a cirkevných spoločenstiev, aby – v línii cirkevnej doktríny – hovorili jedným hlasom o veľkých morálnych otázkach (rodina, sexualita, bioetika, sloboda, spravodlivosť a pokoj). Ukazuje zároveň na dôležitosť ekumenizmu diakonie, čo sa týka charity a vzdelávania. Potom sú vymenované niektoré konkrétne návrhy pre ekumenickú pastoráciu. Medzi nimi, koncilová otvorenosť voči istej *communicatio in sacris*“ (teda možnosti prístupu kresťanov k sviatostiam v inej cirkvi ako je tá, do ktorej patria), k sviatosti pokánia, eucharistie a pomazaniu chorých. Benedikt XVI. je tiež presvedčený o možnosti nájsť dohodu pri spoločnom preklade modlitby Otče náš v regionálnych jazykoch.

Medzináboženský dialóg: Pripomínajúc dejinné a duchovné spojenie, ktoré majú kresťania so židmi a moslimami, exhortácia vyzýva, aby medzináboženský dialóg – ktorý je súčasťou samotnej podstaty a univerzálneho povolania Cirkvi – nebol postavený iba na pragmatických úvahách politického a sociálneho charakteru, ale aby sa predovšetkým zakladal na teologických základoch viery: židia, kresťania a moslimovia veria v jediného Boha a toto je dôvod, prečo sú schopní uznať „v druhom veriacom“ brata, ktorého možno milovať a rešpektovať a zamedziť tak zneužitiu náboženstva pre konflikty, čo „je neospravedlňiteľné pre autentického veriaceho“. Osobitným spôsobom sa zameriava na kresťansko-židovský dialóg a pripomína spoločné duchovné dedičstvo, položené na základoch Svätého písma, ktoré privádza „kresťanstvo k židovským koreňom“. Zároveň kresťanov pozýva k uvedomeniu si tajomstva Božieho vtelenia a odsudzuje neospravedlňiteľné prenasledovania minulosti. V súvislosti s moslimami Benedikt XVI.

používa slovo „úcta“ – a dodáva „vo vernosti učeníu Druhého vatikánskeho koncilu“. S poľutovaním pripomína skutočnosť, že doktrínalne odlišnosti slúžia ako dôvody na útoky jedných proti druhým, na ospravedlnenie – v mene náboženstva – praktík intolerancie, diskriminácie, utlačania a prenasledovania. Exhortácia potom vysvetľuje skutočnosť, že prítomnosť kresťanov na Blízkom východe nie je ani niečím novým ani náhodným, ale historickou skutočnosťou: ako neoddeliteľná súčasť regiónu začali „osobitnú symbiózu“ s okolitou kultúrou a – spolu so židmi a moslimami – prispeli k formovaniu bohatej kultúry, ktorá je vlastná Blízkeho východu. Čo sa týka katolíkov v tomto regióne, text pripomína, že oni, rodení občania Blízkeho východu, majú právo a povinnosť plne participovať na civilnom živote a nesmú byť považovaní za občanov druhej kategórie. Svätý Otec potvrdzuje, že náboženská sloboda – zhrnutie všetkých slobôd, posvätná a neodcudziteľná – zahŕňa slobodu voľby náboženstva, ktoré jednotlivec považuje za pravé a verejné prejavy viery a jej symbolov bez toho, aby bol ohrozovaný vlastný život a osobná sloboda. Sila a donucovacie prostriedky v náboženských veciach sú neprípustné. Z tohto vychádza pozvanie prejsť od tolerancie k náboženskej slobode, ktorá neznamená otvoriť cestu synkretizmu, ale „novému prehodnoteniu antropologického vzťahu s náboženstvom a Bohom“.

Dve nové skutočnosti: Exhortácia sa pozastavuje pri laicite s jej niektorými extrémami a násilným fundamentalizmom, ktorý sa odvoláva na náboženský pôvod. Laicita vo svojej extrémnej forme, ktorá sa stala sekularizmom, popiera obyvateľovi právo na verejné prejavovanie vlastného náboženstva a predpokladá, že iba štát je kompetentný normami regulovať tento aspekt. Ide o staré teórie, ktoré nie sú výslovne západné a nie sú zamieňateľné s kresťanstvom. Zdravá laickosť zahŕňa rozlišovanie a spoluprácu medzi politikou a náboženstvom vo vzájomnom rešpekte. Garantuje politike pracovať bez zneužívania náboženstva a náboženstvu žiť bez nátlaku politických záujmov. Náboženský fundamentalizmus – ktorý rastie v klíme socio-politickej neistoty vďaka manipuláciám niekoľkých ľudí a nedostatočného chápania náboženstva inými – chce prevziať moc, častokrát násilným spôsobom, nad svedomím ľudí a nad náboženstvom z politických dôvodov. Z tohto dôvodu pápež vyslovuje naliehavú výzvu všetkým náboženským predstaviteľom Blízkeho východu, aby svojim príkladom a vyučovaním urobili všetko preto, aby sa zničilo toto smrteľné ohrozenie, ktoré sa bez rozdielu dotýka veriacich všetkých náboženstiev.

Migranti: Svätý Otec rieši jednu zásadnú otázku, teda exodus kresťanov (skutočné krvácanie), ktorí sa nachádzajú v chúlостivej situácii. Často sú bez nádeje a najviac pociťujú negatívne dôsledky konfliktov. Mnohokrát sú ponižovaní, a to napriek tomu, že sa po celé stáročia zúčastňovali na budovaní svojich krajín. Blízky východ s malým počtom kresťanov, alebo bez nich už viac nie je Blízkym východom. Preto Svätý Otec žiada

politických a náboženských predstaviteľov, aby zastavili politiky a stratégie, ktoré smerujú k jednofarebnému Blízkemu východu, ktorý nereflektuje svoju ľudskú a historickú realitu. Benedikt XVI. potom vyzýva pastierov východných katolíckych cirkví, aby pomáhali kňazom a veriaci v diaspore ostať v spojení so svojimi rodinami a cirkvami a napomína pastierov jednotlivých cirkevných administratívnych území, ktoré prijímajú východných katolíkov, aby im umožnili slávenie liturgie podľa ich tradícií. Táto kapitola sa dotýka aj otázky pracujúcich imigrantov – často katolíkov latinského obradu – pochádzajúcich z Afriky, Ďalekého východu a Indie. Tí sa veľa krát nachádzajú v situácii diskriminácie a nespravodlivosti. Svätý Otec teda žiada vlády krajín, ktoré prijímajú týchto kresťanov, aby rešpektovali a ochraňovali práva migrantov. V závere tejto prvej časti napomína veriaciach – „tak domorodých ako aj prisťahovaných“ – aby nažívali v bratskom spoločenstve a vo vzájomnom rešpekte.

Druhá časť exhortácie sa konkrétnym spôsobom obracia na členov Východných cirkví, od Patriarchov až po mladých a deti, s návrhmi a odporúčaniami pre každý stav.

Tretia časť sa venuje pastoračným otázkam: od Božieho slova, ktoré je prameňom jednoty a svedectva, cez liturgiu a sviatostný život, modlitbu a púte, evanjelizáciu a charitu, až po kresťanskú formáciu a katechézu.

V samotnom závere posynodálnej exhortácie Cirkvi na Blízkom východe, Benedikt XVI. slávnostným spôsobom žiada v Božom mene politických a náboženských predstaviteľov, aby nielen uľahčili utrpeniu všetkých tých, ktorí žijú na Blízkom východe, ale aby odstránili príčiny utrpenia a urobili všetko k nastoleniu pokoja. Zároveň vyzýva katolíkov, aby žili vo vzájomnej jednote a s odvahou vydávali svedectvo o Ježišovi Kristovi.

#### **Ako môže apoštolská exhortácia ovplyvniť politické otázky Blízkeho východu?**

Na túto otázku P. Lombardi odpovedal: „Exhortácia je povzbudením pre kresťanov Blízkeho Východu, povzbudením kresťanského svedectva, aby sa skrze aktívne svedectvo mohli podieľať na živote spoločnosti. Nie je dokumentom, ktorý sa sústreďuje na problémy politického charakteru. Hovorí sa v ňom o ekumenizme a náboženskom dialógu.“ K otázke, či je pápež informovaný o udalostiach na severe Libanonu, o protestoch moslimov, hovorca Vatikánu dodal: „O tom, čo sa udialo v Tripolise je informovaný svojimi spolupracovníkmi, podobne ako bol informovaný v uplynulých dňoch. V lietadle povedal, že bol rozhodnutý ísť napriek situácii v regióne, aby bol poslom pokoja, bez toho, aby sa nechal ovplyvniť udalosťami, ktoré sa dejú. Pápež zdôraznil, že táto dnešná situácia je ťažká, napätá, konfliktná, ale práve preto je potrebné ohlasovať pokoj a povzbudzovať k budovaniu pokoja.“

#### **Stretnutia s politickými a náboženskými predstaviteľmi**

Benedikt XVI. začal druhý deň v Libanone súkromnou svätou omšou na nunciatúre. Nasledovala séria zdvorilostných návštev a stretnutia s politickými a náboženskými predstaviteľmi republiky. V prezidentskom paláci sa súkromne stretol s prezidentom Slejmanom, potom s predsedom parlamentu Nabihom Berrim a libanonským premiérom Nadžibom Mikatimi. Po týchto stretnutiach sa odobral v sprievode prezidenta do palácovej záhrady, kde zasadil libanonský céder, symbol krajiny. „Myslel som pri tom na vašu krajinu a jej osud, na túto oblasť sveta, ktorá akoby zakúšala nekončiacu pôrodnú bolesť,“ povedal Svätý Otec, keď o niekoľko minút neskôr - opäť v salóne prezidentského paláca - predniesol príhovor k politickej reprezentácii krajiny vrátane diplomatického zboru, a k predstaviteľom sveta kultúry a náboženským reprezentantom.

«Salàmi ò-tikum» (Pokoj vám zanechávam) (Jn 14,27)! Týmito slovami Ježiša Krista vás chcem pozdraviť a poďakovať za vaše prijatie a za vašu prítomnosť tu na tomto mieste. Ďakujem, pán prezident, nie len za vaše srdečné slová, ale aj za dovoľenie uskutočniť toto stretnutie. Spolu s vami som pred chvíľou zasadil jeden Libanonský céder, symbol vašej krajiny. Hľadiac na tento stromček a uvedomujúc si starostlivosť, ktorú si vyžaduje, aby zmohutnel a rozvinul svoje majestátne konáre, myslel som na vašu krajinu a jej osud, na Libanončanov a ich túžby, na všetkých ľudí tohto regiónu, ktorý ako sa zdá, pozná pôrodné bolesti bez konca. V tom momente som prosil Boha, aby vás požeňal, aby požeňoval Libanon a všetkých obyvateľov tejto vyvolenej časti sveta, ktorá videla zrodenie veľkých náboženstiev a vznešených kultúr. Prečo si Boh vyvolil tento región? Prečo práve on žije v nepokoji? Podľa mňa si ho Boh vyvolil preto, aby sa stal príkladom, aby pred svetom svedčil o tom, že človek môže žiť konkrétnym spôsobom svoju túžbu po pokoji a zmierení! Táto túžba je od počiatku zapísaná v Božom pláne, ktorý ju vtlčil do srdca človeka. Chcem vám hovoriť o pokoji, pretože Ježiš povedal: «Salàmi ò-tikum».

Krajina je bohatá, keď v nej žijú ľudia. Od každej krajiny a od všetkých spoločne závisí jej budúcnosť a schopnosť angažovať sa za pokoj. Táto angažovanosť bude možná iba v zjednotenej spoločnosti. Ide o jednotu a nie o uniformitu. Súdržnosť spoločnosti je zabezpečená neustálym rešpektovaním dôstojnosti každej osoby a zodpovedným prístupom každej krajiny podľa jej možností dávajúc z toho, čo je v nej najlepšie. Nakoniec, aby sa zabezpečil nevyhnutný dynamizmus na budovanie a upevňovanie pokoja, je potrebné bezúnavne sa vracieť k základom ľudskej bytosti. Dôstojnosť človeka je neoddeliteľná od posvätného charakteru života, darovaného Stvoriteľom. V Božom pláne je každá osoba jedinečná a nenahraditeľná. Prichádza na svet v rodine, ktorá je jej prvým miestom humanizácie a predovšetkým

prvou vychovateľkou k pokoju. K budovaniu pokoja je teda nevyhnutné obrátiť našu pozornosť na rodinu, uľahčiť jej úlohu, podporovať ju, teda všade podporovať kultúru života. Účinok tohto úsilia o pokoj závisí od toho, ako svet chápe ľudský život. Ak chceme pokoj, chráňme život! Táto logika diskvalifikuje nie len vojnu a teroristické činy, ale aj každý útok na život ľudskej bytosti, Bohom chceného stvorenia. Indiferencia alebo vyjednávanie o tom, čo tvorí skutočnú podstatu človeka, bránia rešpektovaniu tejto gramatiky, ktorá je prirodzeným zákonom zapísaným v srdci človeka (porov. Posolstvo k Svetovému dňu pokoja 2007, 3). Veľkosť a dôvod existencie každej osoby možno objaviť iba v Bohu. Preto nepodmienené uznanie dôstojnosti každej ľudskej osoby, každého jedného z nás a toho posvätného charakteru života implikujú zodpovednosť všetkých pred Bohom. Musíme teda spojiť naše sily aby sme rozvinuli zdravý antropológiu, ktorá zahŕňa jednotu ľudskej osoby. Bez nej je nemožné budovať skutočný pokoj. Hoci v krajinách, ktoré poznajú ozbrojené konflikty, sú vojny – plné mŕtvi a hrôzy – evidentnejšími útokmi na celistvosť a na životy osôb, to isté je aj v iných krajinách.

Nezamestnanosť, chudoba, korupcia, závislosti, vykorisťovanie, obchodovanie každého druhu a terorizmus naznačujú spolu s neakceptovateľným utrpením tých, ktorí sú toho obeťami, oslabenie ľudskej schopnosti. Ekonomická a finančná logika nám chce neustále nanútiť svoju hru a dať vyniknúť tomu mať nad byť! Avšak strata každého ľudského života je stratou pre celé ľudstvo. Ono je jednou veľkou rodinou, za ktorú nesieme zodpovednosť všetci. Niektoré ideológie, spochybňujúci priamym, nepriamym alebo dokonca právnym spôsobom neodcudziteľnú hodnotu každej osoby a prirodzený základ rodiny, podkopávajú základy spoločnosti. Musíme si byť vedomí týchto útokov na budovanie a harmóniu spolunažívania. Iba efektívna solidárnosť tvorí protijed tomuto všetkému. Solidárnosť k odmietnutiu všetkého, čo bráni rešpektovaniu každej ľudskej osoby, solidárnosť k podpore politik a iniciatív zameralých k zjednoteniu národov dôstojným a spravodlivým spôsobom. Je príjemné vidieť spoluprácu a skutočný dialóg, ktoré budujú nový spôsob spolunažívania. Lepší spôsob života a integrálneho rozvoja je možný iba v zdieľaní bohatstiev a kompetencií, pri rešpektovaní dôstojnosti každého. Avšak takýto štýl spoločného, úprimného a dynamického života nemôže existovať bez dôvery v druhého, ktokoľvek by ním bol. V súčasnosti kultúrne, sociálne a náboženské rozdiely musia viesť k novému typu prežívania bratstva, v ktorom to, čo je spoločné, je veľkosť každej osoby a dar, ktorou je sama o sebe pre iných a pre ľudstvo. Tu je cesta pokoja! Toto je to úsilie, ktoré sa od nás vyžaduje! Tu je smerovanie, ktoré musí predchádzať politické a ekonomické rozhodnutia na všetkých úrovniach a v globálnom meradle!

Aby sme pre nasledujúce generácie mohli pripraviť pokojnú budúcnosť, je teda prvou úlohou výchova k pokoju a k budovaniu kultúry pokoja. Výchova v rodine

a v škole musí byť predovšetkým výchovou k duchovným hodnotám, ktoré dávajú odovzdávanému poznaniu a kultúrnym tradíciám ich zmysel a ich silu. Ľudský duch má vrodenu chuť po kráse, dobre a pravde. Je to Božia pečať, ktorú doň vtačil samotný Boh! Z tejto univerzálnej túžby vychádza pevná a spravodlivá morálna koncepcia, v ktorej je človek vždy centrom. Avšak iba v slobode sa môže človek rozhodnúť pre dobro, pretože „dôstojnosť človeka si vyžaduje, aby konal podľa vedomej a slobodnej voľby, čiže pohýnaný a vedený osobným presvedčením, a nie pod vplyvom slepého vnútorného popudu alebo z čisto vonkajšieho donútenia“ (Gaudium et spes 17). Úlohou vzdelávania je sprevádzať dozrievanie ku schopnosti urobiť slobodné a správne rozhodnutia, ktoré môžu ísť proti prúdu – čeliť rozšíreným názorom, móde alebo politickým a náboženským ideológiám. Zabezpečiť si takúto kultúru pokoja niečo stojí! Je samozrejmosťou zakázať slovné alebo fyzické násilie. Ono je vždy urážkou ľudskej dôstojnosti či už toho, kto ho koná alebo toho, kto je obeťou. Na druhej strane posilnením pokojných spôsobov a ich vplyvu pre spoločné dobro sa zároveň vytvára aj záujem o pokoj. Ako svedčia dejiny, takéto gestá pokoja zohrávajú veľkú úlohu v spoločenskom, národnom a medzinárodnom živote. Výchova k pokoju vyformuje veľkodušných a spravodlivých mužov a ženy, pozorných voči všetkým ale osobitne voči slabým. Myšlienky pokoja, slová a gestá pokoja vytvárajú atmosféru rešpektu, dôstojnosti, srdečnosti, kde chyby a útoky môžu byť pochopené v pravde a budú viesť k spoločnému úsiliu o zmierenie. Kiežby si to štátnici a náboženský predstavitelia na vás všimli!

Musíme si byť jasne vedomí toho, že zlo nie je anonymnou silou, ktorá koná vo svete neosobným alebo deterministickým spôsobom. Zlo, démon, prichádza skrze ľudskú slobodu, skrze používanie našej slobody. Hľadá spojenca, človeka. Zlo ho potrebuje, aby sa mohlo šíriť. Preto porušením prvého prikázania, lásky k Bohu, sa zvrhne aj to druhé, láska k blížnemu. S ním láska k blížnemu ustúpi v prospech lži a závidi, v prospech nenávisťi a smrti. Je však možné nenechať sa premôcť zlom a premôcť zlo dobrom (porov. Rim 12,21). Toto je konverzia srdca, ku ktorej sme pozvaní. Bez nej tak žiadané ľudské „slobody“ sklamú, pretože sa pohybujú v obmedzenom priestore, vychádzajúcom z biedy ľudského ducha, z jeho tvrdosti, z jeho netolerantnosti, z jeho obmedzeného uprednostňovania vecí, z jeho túžby po odplate a z jeho smrtiacich popudov. Transformácia v hĺbke ducha a srdca je nevyhnutná na to, aby sme objavili istú schopnosť jasnoviedectva a určitú nestrannosť, hlboký zmysel pre spravodlivosť a spoločné dobro. Nový a slobodnejší pohľad nás urobí schopnými analyzovať a diskutovať o ľudských systémoch, ktoré vedú do slepých uličiek, schopnými napredovať berúc do úvahy minulosť, aby sme ju neopakovali s jej devastujúcimi dôsledkami. Táto požadovaná konverzia je vzrušujúcou, pretože otvára možnosti s odvolávaním



sa na mnohé prostriedky, ktoré sa nachádzajú v srdciach mnohých mužov a žien, ktorí chcú žiť v pokoji a sú pripravení zapojiť sa do budovania pokoja. Práve dnes je veľmi žiaduca: ide o to povedať nie odvetu, rozpoznať vlastné chyby, prijať ospravedlnenia bez toho, aby sme si ich vynucovali a nakoniec odpustiť. Je to z toho dôvodu, že iba odpustenie dané a prijaté kladie trvalé základy zmierenia a pokoja pre všetkých (porov. Rim 12,16b.18).

Iba tak môže rásť zhoda medzi kultúrami a náboženstvami, úcta jedných k druhým bez toho, aby sa jeden cítil viac ako ten druhý a v rešpektovaní práv každej jednej z nich. Dialóg je možný, iba keď si uvedomíme, že existujú spoločné hodnoty platné vo všetkých veľkých kultúrach, pretože sú zakorenené v prirodzenosti ľudskej osoby. Tieto hodnoty, ktoré sú ako substrát, sú autentickými a charakteristickými črtami ľudstva. Oni patria k právam každej ľudskej bytosti. Pre potvrdenie ich existencie prinášajú jednotlivé náboženstvá rozhodujúci príspevok. Nezabúdajme, že náboženská sloboda je základným právom, od ktorého závisia ďalšie. Slobodne vyznávať a žiť vlastné náboženstvo bez toho, aby sme vystavili nebezpečenstvu vlastný život a vlastnú slobodu, musí byť umožnené každému. Strata alebo narušenie tejto slobody oberá osobu o posvätné právo na celistvý duchovný život. Domnelá tolerancia neodstraňuje diskrimináciu, niekedy ju skôr posilňuje. A bez otvorenia sa transcendentnu, ktoré umožňuje nájsť odpovede na otázky srdca ohľadom zmyslu života a spôsobu ako žiť morálne, sa človek stáva neschopným konať podľa spravodlivosti a angažovať sa za pokoj. Náboženská sloboda má sociálnu a politickú dimenziu, nevyhnutnú pre pokoj! Ona podporuje harmonické spolunažívanie a život prostredníctvom spoločného angažovania sa pre vznešené ciele a hľadanie pravdy, ktorá sa nenastoluje násilím, ale „silou samotnej pravdy“ (Dignitatis humanae, 1). Tej pravdy, ktorou je Boh. Prežívaná viera totiž nevyhnutne vedie k láske. Autentická viera nemôže viesť ku smrti. Budovateľ pokoja je pokorný a spravodlivý. Veriaci teda majú dnes základnú úlohu, a to svedčiť o pokoji, ktorý prichádza od Boha, a o tom, že je to dar určený všetkým v osobnom, rodinnom, sociálnom, politickom a ekonomickom živote (porov. Mt 5,9; Heb 12,14). Nečinnosť ľudí nesmie dovoliť, aby zlo zvíťazilo.

Tieto krátke zamyslenia nad pokojom, spoločnosťou, dôstojnosťou ľudskej osoby, rodinnými a životnými hodnotami, dialógom a solidaritou, nemôžu ostať iba jednoduchými ohlasovanými ideálmi. Môžu a musia byť prežívané/žité. Sme v Libanone a práve tu musia byť prežívané. Libanon je teraz viac ako inokedy vyzvaný, aby bol v tom príklade. Politici, diplomati, rehoľníci, muži a ženy sveta kultúry, pozývam vás, aby ste svedčili s odvahou okolo vás, a to vhod i nevhod, že Boh chce pokoj, že Boh nám zveruje pokoj. „«Salàmi ò-tikum», hovorí Kristus (Jn 14,27)! Nech vás žehná Boh!

Ďakujem!



Z prezidentského paláca sa Benedikt XVI. so sprievodom odobral do sídla patriarchátu arménskej katolíckej cirkvi. Kláštor Našej Pani v Bzommar leží asi päť kilometrov od apoštolskej nunciatúry v Harisse. Arménsky katolícky patriarchát bol oficiálne ustavený pred 270 rokmi pápežom Benediktom XIV. (6. 12. 1742). Prvý patriarcha Ardživian sa v roku 1749 uchýlil práve do libanonských hôr, aby sa vyhol väzneniu v Osmanskej ríši. Hlava arménskej katolíckej cirkvi pridáva k svojmu menu prídavok Bedros - v arménštine Peter, na znamenie jednoty s Rímom. Svätého Otca privítal súčasný arménsky katolícky patriarcha J. B. Nerses Bedros IX. Tarmouni. Svätý Otec po svojom príjazde požehnal sochu mnícha Hagopa, ktorý býva nazývaný tiež „Méghabarde“ (Hriešnik). Je autorom prvej tlačenej knihy v arménštine publikovanej na začiatku 16. storočia v Benátkach (1512). Nasledoval súkromný obed pre stovku pozvaných v refektári kláštora bez účasti médií.

### Stretnutie Benedikta XVI. s mládežou

V popoludňajších hodinách Benedikt XVI. odišiel z apoštolskej nunciatúry v Harisse do zimného sídla maronitského patriarchu. Zatiaľ čo letná rezidencia sa nachádza v Dimane na severe krajiny, zimný palác sa od roku 1823 nachádza v Bkerké, vzdialený asi päť kilometrov o pápežského diplomatického zastupiteľstva. Maronitská cirkev odvodzuje meno od svojho zakladateľa - sýrskeho askétu sv. Marona žijúceho na prelomu 4. a 5. storočia v tureckej Antiochii. Je to jediná východná cirkev, ktorá si od svojho počiatku uchovala nepretržitú jednotu s Apoštolskou stolicou.

Pápežské pódium bolo umiestnené na priestranstve pred sídlom patriarchátu, ktoré môže poňať až 20-tisíc ľudí. Svätého Otca privítal súčasný patriarcha maronitskej cirkvi J. B. Béchara Boutros Raï, grécko-melchitský arcibiskup diecézy Saïda, Mons. Elie Haddad a dvaja zástupcovia mladých.

Po bohoslužbe slova vyzval Benedikt XVI. prítomných mladých - kresťanov i moslimov - k „revolúcii lásky“

„Milosť vám a pokoj v hojnosti v poznaní Boha a Ježiša, nášho Pána“ (2 Pt, 1,2). Úryvok z listu sv. Petra, ktorý sme počuli, jasne vyjadruje veľkú túžbu, ktorú nosím v srdci už dlhší čas. Ďakujem vám za vaše

vrelé prijatie, srdečná vďaka za vašu početnú prítomnosť v dnešný večer! Ďakujem jeho blaženosti patriarchovi Bécharovi Boutrosovi Raïovi za jeho uvítacie slová, Mons. Georgesovi Bouovi Jaoudému, arcibiskupovi Tripolisu a predsedovi Rady pre apoštolát laikov v Libanone a Mons. Elieovi Haddadovi, sidonskému gréckokatolíckemu arcibiskupovi, ako aj dvom mladým, ktorí ma pozdravili v mene vás všetkých. „Salami õ-tikum – Svoj pokoj vám dávam!“ (Jn 14, 27), hovorí nám Ježiš Kristus.

Drahí priatelia, žijete dnes v tejto časti sveta, ktorá zažila narodenie Ježiša a rozvoj kresťanstva. Je to veľká česť! A je to výzva k vernosti, k láske k vašej krajine a predovšetkým k tomu, aby ste boli svedkami a poslami radosti Krista, pretože viera ohlasovaná apoštolmi vedie k plnej slobode a radosti, ako o tom svedčili mnohí svätý a blahoslavení tejto krajiny. Ich poslanstvo osvecuje univerzálnu Cirkev a môže aj naďalej osvecovať vaše životy. Mnohí spomedzi apoštolov a svätých zažívali nepokojné obdobie a ich viera bola zdrojom ich odvahy a ich svedectva. Čerpajte z ich príkladu a z ich príhovoru inšpiráciu a podporu, ktorú potrebujete.

Poznám vaše problémy každodenného života, spôsobované nedostatkom stability a istoty, ťažkosťami spojenými s hľadaním práce alebo dokonca pocitom samoty a odcudzenia. V neustále sa meniacom svete, ste konfrontovaní s mnohými závažnými výzvami. Ale ani nezamestnanosť a neistota vás nemusia viesť k zakúseniu „horkého medu“ emigrácie, vykorenením a oddelením výmenou za neistú budúcnosť. Vo vašom prípade ide o to, aby ste boli protagonistami budúcnosti vašej krajiny, aby ste zastávali vašu úlohu v spoločnosti a v Cirkvi.

V mojom srdci a v celej Cirkvi zastávate osobitné miesto, pretože Cirkev je večne mladá! Cirkev má vo vás dôveru. Počíta s vami! Ste mladými v Cirkvi! Ste mladými s Cirkvou! Cirkev potrebuje vaše nadšenie a vašu tvorivosť! Mladosť je okamihom, v ktorom sa snažíme o veľké ideály a obdobím, v ktorom študujeme kvôli príprave na prácu a budúcnosť. Je to dôležité a vyžaduje si to čas! Hľadajte to, čo je pekné a majte radosť z toho, čo je správne! Svedčte o veľkosti a dôstojnosti svojho tela, ktoré „je pre Pána“ (1 Kor 6,13). Získavajte nehu a poctivosť čistých srdiec! Po stopách blahoslaveného Jána Pavla II. vám aj ja opakujem: „Nemajte strach. Otvorte dvere vášho ducha a vašich srdiec Kristovi!“ Stretnutie s Ním „dá vášmu životu nový horizont, a tým rozhodný smer“ (Enc. Deus caritas est, 1). V

Ňom objavíte silu a odvalu k napredovaniu na cestách vášho života, prekonávajúc ťažkosti a utrpenie. V Ňom nájdete zdroj radosti. Kristus vám hovorí: „Salami õ-tikum!“ V tom je skutočná revolúcia, ktorú priniesol Kristus, tá revolúcia lásky.

Súčasná frustrácia vás nemusia dovádzať k úteku do paralelných svetov, akými sú, okrem iných, svet drog akéhokoľvek typu alebo svet chmár pornografie. Pokiaľ ide o sociálne siete, tie sú zaujímavé, ale môžu ľahko

viesť k závislosti a zmätkom medzi skutočným a virtuálnym. Snažte sa a prežívajte vzťahy bohaté na skutočné a ušľachtilé priateľstvo! Venujte sa iniciatívam, ktoré dajú zmysel a korene vašej existencii, v protiklade s povrchnosťou a jednoduchým konzumizmom. Rovnako ste vystavovaní ďalšiemu pokušeniu, tomu finančnému, tej tyranskej modle, ktorá oslepuje až k okamihu udusenia človeka a jeho srdca. Príklady okolo vás nie sú vždy najlepšie. Mnohí zabúdajú na tvrdenie Krista, ktorý hovorí, že nemožno slúžiť Bohu aj mamone zároveň (porov. Lk 16,13). Hľadajte dobrých učiteľov, duchovných sprievodcov, ktorí vás vedia nasmerovať na cestu zrelosti, zanechajúc to, čo je klamné, to, čo je zdanie a lož.

Buďte nositeľmi Kristovej lásky! Ako? Venujúc pozornosť bezvýhradne Bohu, Otcovi, ktorý je meradlom toho, čo je správne, pravdivé a dobré. Uvažujte o Božom slove! Objavujte úžitok a aktuálnosť Evanjelia. Modlite sa! Modlitba, sviatosti, sú spoľahlivými a účinnými prostriedkami pre život kresťanov a žitie „zakorenené a postavené na ňom (na Kristovi), upevnené vo viere“ (Kol 2,7). Rok viery, ktorý sa začne, bude príležitosťou na objavenie pokladu viery prijatej krstom. Jeho obsah môžete prehľbovať prostredníctvom štúdia Katechizmu, aby vaša viera bola živá a prežívaná. Tak sa stanete pre iných svedkami Kristovej lásky. V Ňom sú všetci ľudia našimi bratmi. Univerzálne bratstvo, ktoré On začal na kríži, zahaľuje žiarivým a neskromným svetlom revolúciu lásky. „Ako som ja miloval vás, milujte sa aj vy navzájom“ (Jn 13,34). Toto je Ježišovo svedectvo a znak kresťanstva. Toto je skutočná revolúcia lásky!

Kristus vás teda pozýva, aby ste konali ako On, aby ste prijímali iného bez výhrad, aj keď pochádza z inej kultúry, náboženstva, iného národa. Zanechanie mu miesta, rešpektovanie ho, láskavosť k nemu, nás vždy obohacujú o ľudskosť a posilňujú Pánovým pokojom. Viem, že mnohí z vás sa zúčastňujú na rôznych aktivitách v rámci farností, škôl, hnutí, združení. Je pekné angažovať sa s ďalšími a pre ďalších. Prežívať spolu okamihy priateľstva a radosti umožňuje vzdorovať semenám rozdelenia, voči ktorým treba vždy bojovať! Bratstvo je predzvesťou neba! A povoláním Kristovho učeníka je byť „kvasom“ v ceste, ako povedal svätý Pavol: „Trochu kvasu prekvasí celé cesto“ (Gal 5,9).

Buďte poslami Evanjelia života a životných hodnôt. Statočne odolávajte všetkému, čo ho neguje: potrat, násilie, odmietanie a opovrhovanie inými, nespravodlivosť, vojna. Takto konajúc budete rozširovať pokoj okolo vás. Nie sú azda „tvorcami pokoja“ tí, ktorých nakoniec obdivujeme najviac? Nie je azda pokoj najcennejším darom, ktorý hľadá celé ľudstvo? Nie je azda pokojný svet to, čo si najvrúcnejšie želáme pre nás a ostatných? «Salami õ-tikum!» povedal Ježiš. On neporazil zlo iným zlom, ale vzal ho na seba a zahubil ho na kríži skrze lásku prežívanú až do úplného konca. Objaviť v pravde odpustenie a Božie milosrdenstvo, umožňuje vždy znovu sa vydať smerom k novému životu. Nie je jednoduché odpustiť. Ale Božie odpustenie dáva silu premeny a na oplátku

radosť z odpustenia. Odpustenie a zmierenie sú cestami pokoja a otvárajú budúcnosť.

Drahí priatelia, mnohí z vás sa iste vedome či nevedome pýtajú, viacmenej si toho vedomí: Čo Boh očakáva odo mňa? Aký má so mnou plán? Nemal by som ohlasovať svetu veľkosť jeho lásky prostredníctvom kňazstva, zasväteného života alebo manželstva? Možno ma Kristus volá nasledovať ho bližším spôsobom? Prijmite s dôverou tieto otázky. Nájdite si čas k premýšľaniu nad nimi a k ich objasneniu. Odpovedajte na pozvanie, ktoré vám ponúka každý deň, a ktorým vás pozýva k tomu, aby ste sa stali jeho priateľmi. Skúste so srdcom a veľkorysťou nasledovať Krista, ktorý nás z lásky vykúpil a dal svoj život za každého z nás. Spoznáte radosť a neočakávanú hojnosť! Odpovedzte na volanie Krista sami sebe: v tom spočíva tajomstvo skutočného pokoja.

Včera som podpísal apoštolskú exhortáciu Cirkev na Blízkom východe. Tento dokument je určený aj vám, drahí mladí, ako aj celému Božiemu ľudu. Prečítajte si ho pozorne a premýšľajte nad ním, aby ste ho uviedli do praxe. Na pomoc vám pripomínam slová sv. Pavla Korint'anom: „Vy ste náš list napísaný v našich srdciach, ktorý poznajú a čítajú všetci ľudia. Veď je zjavné, že ste Kristov list, ktorý sme my vyhotovili, napísaný nie atramentom, ale Duchom živého Boha, nie na kamenných tabuliach, ale na živých tabuliach srdca“ (2 Kor 3,2-3).

Aj vy, drahí priatelia, môžete byť živým Kristovým listom. Tento list nebude napísaný na papieri a perom. Bude svedectvom vášho života a vašej viery. Tak s odvahou a nadšením umožníte okolo seba pochopiť to, že Boh si praje šťastie všetkých bez rozdielu, a že kresťania sú jeho služobníci a verní svedkovia.

Mladí Libanončania, vy ste nádejou a budúcnosťou vašej krajiny. Vy ste Libanonom, zemou prijatia, spolupráce, s tou jedinečnou schopnosťou prispôbiť sa.

V tejto chvíli nemôžeme zabudnúť na milióny ľudí, ktoré tvoria libanonskú diasporu, a ktorí udržiavajú pevné väzby s ich krajinou pôvodu. Mladí z Libanonu, buďte pohostinní a otvorení, ako to od vás žiada Kristus a ako vás tomu učí vaša krajina.

Nakoniec, obráťme sa k Márii, Pánovej Matke, Našej Panej z Libanonu. Z vrcholu harisskeho pahorku nech vás ochraňuje a sprevádza, bdie ako matka nad všetkými Libanončanmi a všetkými pútnikmi, ktorí prichádzajú z každej časti, aby jej zverili svoje radosti a strasti! V tento večer zverujeme Panne Márii a blahoslavenému Jánovi Pavlovi II. – ktorý ma v tejto krajine predchádzal – vaše životy, životy všetkých mladých z Libanonu a z krajín v regióne, osobitne tých, ktorí trpia kvôli násiliu a opustenosti, ktorí potrebujú posilu. Boh žehnaj vás všetkých! A teraz sa, všetci spoločne, modlime: «A salamou á-laiki ya Mariam ...» (Ave, Mária, ...).

Zatiaľ čo mladí pokračovali vo večernom programe v štýle Svetových dní mládeže, Svätý Otec sa odobral do Kaplnky Nanebovzatia Panny Márie v patriarchálnom paláci ku krátkej spoločnej modlitbe s katolíckymi

patriarchami Libanonu. Súkromnou večerou na apoštolskej nunciatúre v Harisse sa uzavrel druhý deň 24. zahraničnej apoštolskej cesty Benedikta XVI.

### Slávnostná svätá omša v Bejrúte s homíliou

Posledný tretí deň návštevy Libanonu Benedikt XVI. začal slávnostnou svätou omšou na priestranstve Waterfront v Bejrúte, ktorú za účasti 350-tisíc ľudí slávil spolu s patriarchami a okolo 300 biskupmi Blízkeho východu. Dejiskom bohoslužby, priestranstvo vzniklo umelým posunutím pobrežia smerom do mora. Plocha, na ktorú vojde okolo pol milióna ľudí, vznikla navožením trosiek z vojny zničeného mestského centra Bejrútu. Waterfront je súkromný pozemok, patrí rodine zavraždeného prezidenta Rafica Haririho, a bol poskytnutý pre návštevu Benedikta XVI. podobne ako pred 15 rokmi pri návšteve Jána Pavla II.

Svätú omšu slávil Svätý Otec vo francúzštine, arabštine a latinčine. Premietli sa v nej liturgické tradície všetkých katolíckych rítov pôsobiacich na Blízkom východe.

Drahí bratia a sestry,

„Nech je zvelebený Boh, Otec nášho Pána Ježiša Krista“ (Ef 1,3). Nech je zvelebený v tento deň, ktorý s radosťou prežívam spolu s vami, tu v Libanone, aby som miestnym biskupom odovzdal Posynodálnu apoštolskú exhortáciu Cirkev na Blízkom východe! Srdečne ďakujem Jeho Blaženosti Bécharovi Boutrosovi Raïovi za láskavé slová privítania. Pozdravujem ďalších patriarchov a biskupov východných cirkví, biskupov latinských cirkví zo susedných regiónov, ako i kardinálov a biskupov, ktorí prišli zo zahraničia. Všetkých vás v rúcne pozdravujem, drahí bratia a sestry z Libanonu, ako i z iných krajín tohto milovaného územia Blízkeho východu, ktorí ste sa tu zišli osláviť, spolu s Petrovým nástupcom, ukrižovaného Ježiša Krista, ktorý zomrel a vstal z mŕtvych. Úctívý pozdrav adresujem i prezidentovi tejto republiky a verejným autoritám Libanonu, náboženským predstaviteľom a členom ďalších náboženských tradícií, ktorí sú tu dnes ráno prítomní.

V dnešnú nedeľu, keď nám evanjelium predkladá otázku o Ježišovej pravej identite, sme spolu s apoštolmi na ceste, ktorá vedie do dedín v kraji Cézarey Filipovej. „Za koho ma pokladáte vy?“ (Mk 8,29), pýta sa ich Ježiš. Chvíľa, ktorú zvolil pre túto otázku, nie je bezvýznamná. Ježiš stojí pred rozhodujúcim obratom vo svojom živote. Vystupuje do Jeruzalema, na miesto, kde sa prostredníctvom kríža a vzkriesenia naplní ústredná udalosť našej spásy. V Jeruzaleme sa, ako výsledok týchto udalostí, zrodí Cirkev. Keď sa v tomto rozhodnom momente Ježiš pýta učeníkov: „Za koho ma pokladajú ľudia?“ (Mk 8,27), odpovede, ktoré mu dávajú, sa rôznia: Ján Krstiteľ, Eliáš, jeden z prorokov! Ešte i dnes, tak ako počas storočí, najrozličnejšími spôsobmi, mnohí našli Ježiša na svojej ceste a dali mu vlastné odpovede. Jestvujú prístupy, ktoré môžu napomôcť nájsť cestu pravdy. Hoci nemusia byť nevyhnutne falošné,

zostanú nedostatočnými, kým nedosiahnu srdce Ježišovej identity. Iba ten, kto ho bude nasledovať na ceste, žiť v spoločenstve s ním v komunite učeníkov, môže dôjsť k pravému poznaniu. Nakoniec Peter, ktorý prežil určitý čas s Ježišom, ponúka svoju odpoveď: „Ty si Mesiáš“ (Mk 8,29). Správna odpoveď, bez akejkoľvek pochybnosti, ale ešte nedostatočná, nakoľko Ježiš cíti potrebu ju upresniť. Tuší, že ľudia by si ňou mohli poslužiť v plánoch, ktoré nie sú jeho a vzbudiť falošné časné nádeje v neho. Nenechá sa obmedziť predstavami iba o ľudskom osloboditeľovi, ktorého mnohí očakávajú. Ohlásia svojim učeníkom, že musí trpieť a umrieť predtým ako vstane z mŕtvych, Ježiš chce, aby pochopili, kým je v skutočnosti. Mesiáš, ktorý trpí, Mesiáš služobník a nie všemocný politický osloboditeľ. Je poslušným služobníkom Otcovej vôle až do straty vlastného života. Toto ohlásil prorok Izaiáš v prvom čítaní. Ježiš ide týmto spôsobom proti očakávaniam mnohých. Jeho vyhlásenie je šokujúce a znepokojujúce. Počujeme Petra, ktorý ho odhovára a odmieta utrpenie a smrť pre svojho Majstra! Ježiš je voči nemu prísny a dáva mu spoznať, že ten, kto chce byť jeho učeníkom, musí sa chcieť stať sluhom, tak ako on sa stal služobníkom.

Vydať sa na cestu nasledovania Ježiša znamená vziať vlastný kríž, aby sme ho sprevádzali na ceste, na ceste nepohodlivej, ktorá nie je cestou moci a svetskej slávy, ale takou, čo nevyhnutne vedie k zrieknutiu sa seba a k strate života pre Krista a evanjelium s cieľom spásy. Sme si istí, že táto cesta vedie k zmŕtvychvstaniu, k pravému a definitívnemu životu s Bohom. Rozhodnutie sprevádzať Ježiša Krista, ktorý sa stal sluhom všetkých, si vyžaduje stále hlbšiu dôvernosť s ním, pozorné počúvanie jeho slova kvôli zachyteniu inšpirácie pre naše konanie.

Pri vyhlásení Roka viery, ktorý sa začne 11. októbra, som si želal, aby sa každý veriaci obnoveným spôsobom vydal na túto cestu obrátenia srdca. Počas celého tohto roka vás vrúčne povzbudzujem, aby ste prehlbovali vaše pochopenie viery, aby sa tak stávala vždy uvedomenejšou a posilnila vašu oddanosť Ježišovi Kristovi a jeho evanjeliu.

Bratia a sestry, cesta, po ktorej nás Ježiš chce viesť, je cestou nádeje pre všetkých. Ježišova sláva sa zjavuje vo chvíli, keď sa on sám ukazuje najslabším vo svojom človečenstve, osobitne pri vtelení a na kríži. Týmto spôsobom Boh prejavuje svoju lásku, urobiac sa sluhom a darujúc sa nám. Nie je to výnimočné tajomstvo, tak veľakrát náročné na prijatie? Sám apoštol Peter ho pochopí až oveľa neskôr.

V druhom čítaní nám sv. Jakub pripomenul, že ak má byť nasledovanie Ježiša autentické, vyžaduje si konkrétne činy. „Ja ti zo svojich skutkov ukážem vieru“ (Jak 2,18). Nástojčivou požiadavkou pre Cirkev je, aby slúžila, a pre kresťanov, aby boli pravými služobníkmi podľa Ježišovho vzoru. Služba je konštitutívnym prvkom identity Kristových učeníkov (porov. Jn 13,15-17). Požiadanie Cirkvi a kresťana je slúžiť, ako slúžil sám Pán,

veľkodušne a všetkým, bez rozdielu. Služba spravodlivosti a pokoju vo svete, v ktorom násilie neprestáva rozsievať smrť a zánik, je naliehavou požiadavkou zangažovať sa za bratskú spoločnosť a budovanie spoločenstva. Drahí bratia a sestry, prosím Pána osobitne o to, aby daroval oblasti Blízkeho východu služobníkov pokoja a zmierenia, aby tak všetci mohli žiť pokojne a dôstojne. Toto je esenciálne svedectvo, ktoré tu majú kresťania vydať v spolupráci so všetkými ľuďmi dobrej vôle. Všetkých vás pozývam pracovať na diele pokoja. Každého na vlastnej úrovni a tam, kde sa nachádza.

Služba má byť v centre života samotného kresťanského spoločenstva. Každé ministerium, každé poverenie v Cirkvi, sú predovšetkým službou Bohu a bratom! Tento duch má pobádať všetkých pokrstených, jedných voči druhým, s osobitným efektívnym zameraním voči chudobným, vytlačeným na okraj, trpiacim, aby tak bola zachovaná neodňateľná dôstojnosť každej osoby.

Drahí bratia a sestry, ktorí trpíte na tele alebo v srdci, vaše utrpenie nie je márne! Kristus služobník je blízky všetkým, čo trpia. Je prítomný po vašom boku. Nech nájdete na vašej ceste bratov a sestry, ktorí vám konkrétne preukážu jeho milujúcu blízkosť, ktorá vás nikdy neopustí! Buďte plní nádeje pre Krista!

A vy všetci, bratia a sestry, ktorí ste prítomní na tejto slávnosti, snažte sa stávať vždy viac podobnými Pánovi Ježišovi, jemu, ktorý sa stal sluhom všetkých pre život sveta. Nech Boh žehná Libanon, nech žehná všetkých obyvateľov milovanej oblasti Blízkeho východu a obdaruje ich svojim pokojom. Amen.



### Odovzdanie Apoštolskej exhortácie

Benedikt XVI. v závere svätej omše v Bejrúte odovzdal prítomným biskupom Blízkeho východu Posynodálnu apoštolskú exhortáciu Cirkev na Blízkom východe. Predtým, než si patriarchovia a biskupi prišli osobne prevziať výtlačok, Svätý Otec sa im prihovoril:

Blaženosti, páni kardináli, drahí bratia v biskupskej a kňazskej službe, milí bratia a sestry v Kristovi!

Táto liturgická slávnosť, ktorú sme prežívali, bola príležitosťou vzdať Pánovi vďaka za dar mimoriadneho zasadania Synody biskupov pre Blízky východ,

konaného v októbri 2010 na tému „Katolícka cirkev na Blízkom východe: spoločenstvo a svedectvo. «Množstvo veriacich malo jedno srdce a jednu dušu» (Sk 4, 32)“. Chcem poďakovať všetkým synodálnym otcom za ich podiel. Moje uznanie patrí aj generálnemu sekretárovi biskupskej synody Mons. Eterovičovi za odvedenú prácu a za slová, ktoré mi adresoval vo vašom mene.

Po podpísaní Apoštolskej posynodálnej exhortácie Cirkev na Blízkom východe je pre mňa radosťou odovzdať ju všetkým partikulárnym cirkvám prostredníctvom vás, Blaženosti a východní i latinskí biskupi Blízkeho východu. Odovzdaním tohto dokumentu sa začne jeho štúdium a osvojovanie zo strany všetkých protagonistov Cirkvi, pastierov, zasvätených osôb i laikov, aby každý našiel novú radosť v napĺňaní vlastného poslania. Aby každý povzbudený a posilnený uskutočňoval poslanstvo jednoty a svedectva opierajúc sa o rôzne ľudské, doktrínálne, eklesiologické, duchovné a pastoračné aspekty tejto exhortácie.

Drahí bratia a sestry Libanonu a Blízkeho východu, prajem si, aby táto exhortácia bola príručkou k napredovaniu na mnohorakých a spleťtých cestách, na ktorých vás Kristus predišiel. Aby bola vo vašich krajinách a v každej komunite posilnená jednota vo viere, v nádeji a v láske, aby bolo vaše svedectvo vierohodné a navracalo k jedinému Svätému, k jednému a trojjedinému Bohu, ktorý sa stal blízkym každému človeku!

Drahá Cirkev na Blízkom východe, čerpaj z pôvodnej miazgy spásy, ktorá sa realizovala na tejto jedinečnej zemi, vyvolenej spomedzi všetkých! Napreduj po stopách tvojich otcov vo viere. Oni začali svojou vytrvalosťou a vernosťou cestu odpovede ľudstva na zjavenie Boha! Nájdí v ohromujúcej rozmanitosti svätých, ktorí na tebe kvitli, príklady a orodovníkov, ktorí budú inšpirovať tvoju odpoveď na volanie Pána kráčať k nebeskému Jeruzalemu, kde Boh osuší každú slzu z našich očí (porov. Zjv 21,4)! Bratské spoločenstvo nech je oporou v každodennom živote a znamením univerzálneho bratstva, ktoré prišiel obnoviť Ježiš, prvorodený zo všetkých. Tak nech v tomto regióne, ktorý videl jeho skutky a načúval jeho slovám, naďalej zaznieva evanjelium, ako pred 2000 rokmi a nech je žité dnes a naveky!

### Anjel Pána

Poludňajšiu modlitbu Anjel Pána po ukončení eucharistickej slávnosti uviedol Benedikt XVI. príhovorom:

„Drahí bratia a sestry!

Obráťme sa teraz na Máriu, Božiu Matku, Našu Pani z Libanonu. Prosme ju, aby sa u svojho Božieho syna prihovárala za vás a osobitne za obyvateľov Sýrie a susedných krajín prosiac o dar pokoja. Vy dobre poznáte tragédiu konfliktov a násilia, ktorá spôsobuje mnoho utrpenia. Žiaľ, rachot zbraní pokračuje a počť ho rovnako ako plač vdov a sirôt! Násilie a nenávisť vnikli do ulíc, ženy a deti sú ich prvými obeťami. Prečo toľká hrôza? Prečo toľko mŕtvych? Apelujem na medzinárodné spoločenstvo! Vyzývam arabské krajiny, aby ako bratia navrhli

schodné riešenia, ktoré rešpektujú dôstojnosť každej ľudskej osoby, jej práva a jej náboženstvo! Kto chce budovať pokoj, musí prestať v inom vidieť zlo, ktoré chce odstrániť. Nie je jednoduché vidieť v inom osobu, ktorú máme rešpektovať a milovať, ale napriek tomu je to potrebné, ak chceme budovať pokoj, ak nám ide o bratstvo (porov. 1Jn 2,10-11; 1Pt 3,8-12). Kiežby Boh mohol dopriať vašej krajine, Sýrii a Blízkeho východu dar pokoja srdca, stíchnutie zbraní a zastavenie akéhokoľvek násilia! Kiežby ľudia pochopili, že všetci sú si bratmi! Mária, ktorá je našou Matkou, nech prevezme naše obavy a potreby. Spolu s tu prítomnými patriarchami a biskupmi zverujem Blízky východ pod jej materinskú ochranu, aby sme s Božou pomocou mohli zanietené pracovať na budovaní pokoja, nevyhnutného pre harmonický život medzi bratmi akéhokoľvek pôvodu a náboženského presvedčenia.“

### Stretnutie hovorca Svätej stolice s novinármi

Krátko po svätej omši v Bejrút City Center Waterfront – prímorskej časti mesta – sa uskutočnilo záverečné stretnutie hovorca Svätej stolice s novinármi. P. Lombardi hovoril o veľkom nadšení, ktoré vládlo pri sobotnom stretnutí Svätého Otca s 26-tisíc mladými. Veľkým prekvapením bola aj prítomnosť prezidenta republiky, ktorý sa zúčastnil na všetkých verejných udalostiach apoštolskej cesty, čo je podľa neho prejavom toho, akú dôležitosť pripisuje štát tejto návšteve Svätého Otca. Na večernom stretnutí bolo veľa mladých moslimov, ktorých pápež osobitne pozdravil a všetkých povzbudil k spolužitiu medzi moslimami a kresťanmi vo vzájomnom rešpektovaní sa. Hovorca tiež pripomenul, že Svätého Otca informovali o veľkom počte veriacich priamo zo Sýrie, ktorí prišli ako na stretnutie s mladými, tak aj na svätú omšu. Na otázku istého novinára, či sa predpokladá nejaké osobitné stretnutie Svätého Otca s utečencami zo Sýrie, hovorca odpovedal, že je ťažké nájsť a zorganizovať stretnutie v tak nabitom programe. „Ale medzi tými, ktorým Svätý Otec odovzdal apoštolskú exhortáciu boli aj zástupcovia utečencov, ktorí zastupujú všetkých.“ Apoštolskú cestu zhodnotil veľmi pozitívnym spôsobom tak po duchovnej, ako aj po ľudskej stránke. Svätý Otec sa veľmi teší z toho, že sa táto cesta uskutočnila. Každý deň a pri každej aj súkromnej príležitosti hovoril o vrelom prijatí, ktorého sa mu dostalo. Pripomenul tiež, že pápež svojou službou pútnika pokoja prispel k harmónii, pokojnému spolunažitiu a vzájomnému načúvaniu jednotlivých náboženských a kultúrnych spoločenstiev v krajine. V Bejrúte bolo počas týchto dní cítiť atmosféru, ktorá je v kontraste so správami z tohto regiónu. Podľa jeho informácií z osobných stretnutí, bola apoštolská exhortácia s napätím očakávaná nielen zo strany katolíkov, ale aj pravoslávnych a moslimov.

K postoju Vatikánu voči situácii v Sýrii P. Lombardi poznamenal: „Pápež neprichádza ako politik, aby dal riešenia, ktoré ani nie sú v jeho kompetencii. Prichádza s poslanstvom pokoja, aby ponúkol predovšetkým náboženské a morálne poslanstvo, a toto je dimenzia skutočne

dôležitá pre budovanie pokoja. Vyzýva ľudí k dialógu, neustálemu hľadaniu riešenia bez použitia násilia a zbraní, k vzájomnému načúvaniu a porozumeniu. Kresťania nepredstavujú prvok moci, ale dialógu a budovania spoločnosti. V krajinách Blízkeho východu sú menšinou, ale menšinou kvalifikovanou postojom dialógu, ktorý je mostom medzi dvoma opačnými stranami. V tomto zmysle ťažkosť a snaha neprikloniť sa na jednu alebo druhú stranu často nie je otázkou strachu, ale odvahou byť nad tým, byť nad tým, čo rozdeľuje.

### Ekumenické stretnutie

Popoludní bolo na programe ekumenické stretnutie. Konalo sa v Charfete v budove antiochijského patriarchátu sýrsko-katolíckej cirkvi, ktorej hlavou je patriarcha Ignác Youssif III. Younan. Ten bol posledným z troch v Libanone sídliačich patriarchov, ktorý hostil Petrovho nástupcu. Knižnica patriarchátu je známa svojim bohatým obsahom: v jej priestoroch je uložených viac ako 3-tisíc rukopisov v sýrskom a arabskom jazyku. Okrem ostatných katolíckych patriarchov Blízkeho východu boli prítomní pravoslávni patriarchovia rôznych rítov a tiež predstavitelia protestantských spoločenstiev Libanonu. Stretnutie bolo neformálne a prebehlo bez oficiálnych príhovorov.

### Rozlúčka s Libanom: Modlím sa za Libanon, aby našiel pokoj a odolával s odvahou

Hneď po tomto stretnutí sa Benedikt XVI. vydal na bejrútske letisko Rafiq Haririho, kde sa rozlúčil s libanonským prezidentom a ďalšími štátnymi a náboženskými predstaviteľmi. Na letisku ho očakávalo



aj niekoľko tisíc nadšených ľudí. Oficiálny rozlúčkový ceremoniál sa začala hymnami Vatikánu a Libanonu. Po nich prezident republiky poďakoval Svätému Otcovi za prijatie pozvania a návštevu krajiny. „Počas mojej veľmi krátkej návštevy, ktorá sa uskutočnila predovšetkým preto, aby som podpísal a odovzdal apoštolskú exhortáciu Cirkev na Blízkom východe, mohol som sa stretnúť s rozličnými zložkami vašej spoločnosti. Boli tu oficiálne momenty, iné viac osobné, chvíle intenzívne náboženské a plné vrúcnej modlitby a ešte iné, spestrené nadšením mladých. Vzdávam Bohu vďaka, že nám doprial tieto príležitosti. Ďakujem mu za dôležité stretnutia, za modlitby všetkých a za všetkých v Libanone a Blízkom východe, odkiaľkoľvek pochádzajú alebo akéhokoľvek sú náboženstva,“ povedal na záver Benedikt XVI.

Zdroj: RV, TK KBS, js, mf, lm, ml,jak, aj/ snímky RV CZ

## Generálna audiencia: Benedikt XVI. bilancoval svoju cestu v Libanone

Vatikán 19. septembra (RV) - Kiežby kresťania a moslimovia vydávali „spolu úprimné a rozhodné svedectvo proti rozdeleniu, násiliu a vojnám“ – toto bola jedna z kľúčových myšlienok Benedikta XVI., ktoré vyslovil v stredu počas generálnej audiencie. Tá sa za účasti tisícov pútnikov konala v Aule Pavla VI. a bola reflexiou nad práve ukončenou apoštolskou cestou do Libanonu.

Drahí bratia a sestry,

dnes by som sa rád v myšlienkach i v srdci vrátil k výnimočným dňom, ktoré som prežil počas apoštolskej návštevy Libanonu. Bola to pre mňa cesta, na ktorú som sa veľmi tešil, a to aj napriek ťažkým okolnostiam – veď otec by mal byť vždy nablízku svojim deťom, keď sa dostanú do zložitých problémov. Viedla ma tam túžba ohlasovať pokoj, ktorý zanechal zmŕtvychvstalý Pán svojim učeníkom slovami „Svoj pokoj vám dávam“ (porov. Jn 14, 27). Táto moja cesta mala za cieľ predovšetkým podpísanie postsynodálnej apoštolskej exhortácie *Ecclesia in Medio Oriente* (Cirkev na Blízkom východe) a jej odovzdanie zástupcom katolíckych spoločenstiev žijúcich na Blízkom východe, ako aj ďalším cirkvám a cirkevným spoločenstvám, taktiež vedúcim predstaviteľom moslimského náboženstva.

Bola to veľmi dojímavá návšteva a zároveň aj príležitosť na dialóg, realizovaný v krajine prežívajúcej problémy, ale zároveň tak mimoriadne význačnej pre celú oblasť – a to najmä kvôli svojej tradícii spolužitia a plodnej spolupráce medzi rozličnými náboženskými a sociálnymi zložkami spoločnosti. Tvárou v tvár utrpeniam a drámam, ktoré teraz sužujú tento región Blízkeho východu, prejavil som svoju duchovnú blízkosť túžbam, ktoré zdieľajú obyvatelia žijúci v tomto kraji. Odovzdal som im odkaz povzbudenie a pokoja. Mám predovšetkým na mysli hrozivý konflikt, ktorý trápi Sýriu a spôsobuje tisíce mŕtvych, vyháňa davy utečencov do okolitých oblastí v zúfalej snahe nájsť bezpečie a budúcnosť. Nemôžem zabudnúť ani na zložitú situáciu v Iraku. Počas mojej návštevy obyvatelia Libanonu a Blízkeho východu – tak katolíci, ako aj zástupcovia iných cirkví a cirkevných spoločenstiev a rozličné moslimské spoločenstvá – s entuziazmom a v konštruktívnej, pokojnej klíme zažili dôležitú skúsenosť vzájomného rešpektu, pochopenia a bratstva, ktorá je silným znakom nádeje pre celé ľudstvo. Potom najmä stretnutie s katolíckymi veriacimi Libanonu a Blízkeho Východu – a prišli ich tisíce – bolo pre mňa zážitkom hlbokého vd'áčnosti za zápal ich viery a za ich svedectvo.

Ďakujem Pánovi za tento vzácny dar, ktorý dáva nádej budúcnosti Cirkvi v týchto oblastiach: boli tam mladí, dospelí i celé rodiny poháňané húževnatou túžbou postaviť svoj život na Kristovi, zostať zakorenení v evanjeliu, kráčať spoločne v rámci Cirkvi. Chceme zopakovať svoje

uzanie všetkým, ktorí svojou neúnavnou prácou prispeli k príprave mojej návštevy: patriarchom, biskupom Libanonu s ich spolupracovníkmi, Generálnemu sekretariátu Synody biskupov, zasväteným osobám, veriacim laikom, ktorí sú dôležitou a vzácnou súčasťou libanonskej spoločnosti. Mohol som na vlastné oči vidieť, že katolícke spoločenstvá v Libanone – prostredníctvom svojej dvetisícročnej prítomnosti a vďaka svojmu nasadeniu plnému nádeje – predstavujú dôležitú a vzácnu súčasť života všetkých obyvateľov krajiny. S vďakou myslím aj na libanonských predstaviteľov spoločnosti, na inštitúcie a asociácie, na dobrovoľníkov a na všetkých, ktorí pomohli svojimi modlitbami. Nemôžem zabudnúť na srdečné prijatie, ktorého sa mi dostalo od prezidenta republiky, pána Michela Sleimana, ako aj od ostatných predstaviteľov krajiny a od všetkých ľudí: bolo to veľmi srdečné prijatie, v duchu povestnej libanonskej pohostinnosti. Moslimovia ma prijali s veľkou úctou a skutočným rešpektom. Ich neustála a aktívna prítomnosť mi poskytla príležitosť odovzdať posolstvo zamerané na dialóg a na spoluprácu medzi kresťanstvom a islamom: zdá sa mi, že prišiel ten okamih, aby sme všetci spolu vydávali úprimné a rozhodné svedectvo proti rozdeleniam, proti násiliu a proti vojnám. Katolíci, ktorí prišli aj zo susedných krajín, so zápalom prejavili svoj hlboký vzťah k nástupcovi sv. Petra.

Po veľmi peknej privítacej ceremónii pri mojom príchode na letisko v Bejrúte, som mal dôležité prvé stretnutie: podpisoval som Postsynodálnu apoštolskú exhortáciu *Ecclesia in Medio Oriente* (Cirkev na Blízkom Východe) – a to v grécko-melchitskej Bazilike sv. Pavla v Harisse. Pri tejto príležitosti som pozval katolíkov Blízkeho východu, aby upreli svoj pohľad na ukrižovaného Krista a aby práve v ňom našli silu sláviť uprostred ťažkých a bolestných skúšok víťazstvo lásky nad nenávisťou, odpustenia nad pomstou a jednoty nad rozdelením. Všetkých som uistil, že univerzálna Cirkev je viac než kedykoľvek predtým nablízku cirkvám Blízkeho východu – tak láskou ako aj modlitbou. Tieto cirkvi, aj keď sú len „maličkým stádočkom“, sa nesmú báť; treba, aby zotrvali v istote, že Pán je stále s nimi. Pápež na nich takisto nezabúda.

Počas druhého dňa mojej apoštolskej cesty som sa stretol so zástupcami rozličných inštitúcií Libanonskej republiky a taktiež s predstaviteľmi kultúrneho života, s diplomatmi a s náboženskými vodcami. Okrem iného som im naznačil, po akej ceste máme kráčať, aby sme mohli budovať budúcnosť pokoja a solidárnosti: treba sa snažiť, aby kultúrne, sociálne a náboženské rozdiely v rámci úprimného dialógu dospeli k novému bratstvu, v ktorom bude zjednocujúcim prvkom zmysel pre veľkosť a dôstojnosť každej ľudskej osoby, ktorej život treba vždy chrániť a starať sa oň. V ten istý deň som sa stretol aj s predstaviteľmi moslimských náboženských spoločenstiev: bolo to v duchu skutočného dialógu a vzájomnej náklonnosti. Ďakujem Bohu za toto stretnutie. Dnešný svet potrebuje jasné a silné znamenia

dialógu a spolupráce – a Libanon toho bol a musí zostať príkladom – tak pre arabské krajiny ako pre celý svet.

Popoludní ma v priestoroch Maronitského patriarchátu s neudržateľným entuziazmom prijali tisíce mladých ľudí z Libanonu a okolitých krajín. Vytvorili tam okamihy slávnostnej atmosféry a modlitby: zostane to všetko nezabudnuteľne zapísané do srdca mnohých z nás. Zdôraznil som mladým, že majú šťastie žiť v tej oblasti sveta, v ktorej žil Ježiš, zabitý a vzkriesený pre našu spásu – a tiež v krajinách, v ktorých sa kresťanstvo najskôr rozšírilo. Vyzval som ich k vernosti a k láske ku svojej krajine, a to aj napriek ťažkostiam spôsobeným chýbajúcou stabilitou a bezpečnosťou. Okrem toho som ich povzbudil, aby boli pevní vo viere, aby dôverovali Kristovi, ktorý je zdrojom našej radosti, aby prehlbovali svoj osobný vzťah s ním v modlitbe. Tiež som ich pozval k tomu, aby zostali otvorení pre veľké ideály života, pre rodinu, pre priateľstvo a pre solidárnosť. Dívajúc sa na mladých kresťanov a moslimov, ako spolu vo veľkej harmónii prežívajú túto slávnosť, som im povedal, aby sa spolu snažili budovať aj budúcnosť Libanonu a Blízkeho východu, aby sa spolu postavili proti násiliu a proti vojne. Porozumenie a odpustenie musia byť vždy silnejšie ako impulzy vedúce k smrti.

V nedeľu ráno som prežil veľmi intenzívne okamihy, keď som sa zúčastnil na svätej omši v City Center Waterfront v Bejrúte: bola doprevádzaná krásnymi piesňami, ktoré okrášľovali aj ostatné slávenia. V prítomnosti mnohých biskupov a veľkého množstva veriacich z celého Blízkeho východu som vyslovil výzvu žiť vieru a vydávať svedectvo bez strachu, vo vedomí toho, že povolanie kresťana a Cirkvi je ohlasovať evanjelium všetkým bez rozdielu – podľa príkladu Ježiša Krista. V tomto kontexte, poznačenom ostrými konfliktami, snažil som sa obrátiť pozornosť k nevyhnutnosti slúžiť pokoju a spravodlivosti, aby sme sa stali nástrojmi odpustenia a budovateľmi spoločenstva. V závere eucharistického slávenia som s radosťou všetkým odovzdal Apoštolskú exhortáciu, ktorá obsahuje závery Špeciálneho zhromaždenia Synody biskupov venovaného Blízkeho východu. Prostredníctvom patriarchov, východných i latinských biskupov, prostredníctvom kňazov, zasvätených osôb i laikov chce tento dokument prísť ku všetkým veriacim tejto drahej oblasti, aby ich povzbudil vo viere a v prežívaní spoločenstva, aby ich vyzval vykročiť na cestu tak veľmi dôležitej novej evanjelizácie. Popoludní som sa v sídle sýrsko-katolíckeho patriarchátu stretol v ekumenickom a bratskom duchu s pravoslávnyimi patriarchami, s východnými pravoslávnyimi veriacimi a so zástupcami týchto cirkví a cirkevných spoločenstiev.

Drahí priatelia, dni, ktoré som strávil v Libanone, boli obdivuhodným prejavom viery a intenzívneho náboženského zápalu, a tiež prorockým znamením pokoja. Množstvo veriacich pochádzajúcich z celého Blízkeho východu malo možnosť zamyslieť sa, viesť dialóg, a predovšetkým sa spolu pomodliť, aby tak obnovili

svoj záväzok zakladať svoju vieru pevne na Kristovi. Som si istý, že libanonský ľud vo svojom rozličnom, ale dobre stmelenom bohatstve náboženských a sociálnych prvkov, dokáže s novým nasadením vydávať svedectvo o skutočnom mieri, ktorý sa rodí z dôvery v Boha. Veľmi si želim, aby posolstvá pokoja a vzájomnej úcty, ktoré som sa snažil odovzdať, pomohli vedúcim predstaviteľom tohto regiónu uskutočniť rozhodné kroky vedúce k mieru a k lepšiemu porozumeniu vo vzťahoch medzi kresťanmi a moslimami. Z mojej strany budem neustále podporovať týchto milovaných obyvateľov svojou modlitbou, aby zostali verní záväzkom, pre ktoré sa rozhodli. Do materského orodovania Márie, uctievanej v mnohých libanonských svätyniach, s dôverou vkladám ovocie tejto pastoračnej návštevy, ako aj dobrú vôľu a spravodlivú túžbu celého Blízkeho východu.

Svätý Otec v závere dnešnej generálnej audiencie pozdravil aj slovenských pútnikov. „Zo srdca vítam slovenských veriacich. Osobitne pozdravujem pútnikov z Farnosti Výčapy - Opatovce. Bratia a sestry, v nedeľu som sa vrátil z apoštolskej cesty v Libanone. Ďakujem za vaše modlitby a pozornosť, ktorými ste ma sprevádzali počas tejto návštevy a všetkých vás žehnám. Pochválený buď Ježiš Kristus!“, povedal Svätý Otec.

**Preložil: Martin Kramara**

## Svätý Otec vymenoval synodálnych otcov pre biskupskú synodu

Vatikán 19. septembra (TK KBS/RV CZ) - Svätý Otec vymenoval synodálnych otcov pre XIII. riadne generálne zhromaždenie biskupskej synody, ktorá bude prebiehať v Ríme od 7. do 28. októbra na tému „Nová evanjelizácia ako nástroj odovzdávania viery“. Medzi 36 kardinálmi, biskupmi a predstavenými cirkevných hnutí a rádov, ktorí sa na sneme zúčastnia z pápežského rozhodnutia sú napríklad viedenský arcibiskup Christoph Schönborn, arcibiskup Kolína nad Rýnom kardinál Joachim Meisner, parížsky arcibiskup kardinál André Vingt-Trois, budapeštiansky arcibiskup kardinál Peter Erdő, záhrebský arcibiskup kardinál Josip Bozanić či sarajevský arcibiskup kardinál Vinko Puljič. Z predstaviteľov cirkevných hnutí a rádov menoval Svätý Otec predstaveného hnutia Comunione e Liberazione španielskeho kňaza Juliana Carrona, preláta Opus Dei biskupa Javiera Echevarriú Rodrígueza, generálneho predstaveného Schönstattského hnutia o. Heinricha Waltera a ďalších predstavených. Ďalší synodní otcovia zastávajú významné úradu v rámci medzinárodných cirkevných orgánov na rôznych kontinentoch.

Jednotlivé biskupské konferencie vyšlú na kongres vlastných delegátov. Český episkopát bude zastupovať litoměřický biskup Jan Baxant. Konferenciu biskupov Slovenska (KBS) bude zastupovať bratislavský arcibiskup metropolita a predseda KBS Mons. Stanislav Zvolenský. Na biskupskej synode sa ako jej stály člen z titulu metropolitu východnej cirkvi sui iuris zo Slovenska zúčastní aj prešovský arcibiskup a metropolita Mons. Jan Babjak SJ.

**Zdroj: RV CZ**

## Poradca Svätej stolice Brühlhart: Vatikán nie je finančné centrum

Vatikán 19. septembra (TK KBS/RV CZ) - Vatikánsky rozhlas navštívil nový poradca Svätej stolice pre finančné záležitosti - švajčiarsky právnik René Brühlhart. Jeho mandát sa začal 11. septembra a nie je nijako časovo obmedzený. Podľa svojich slov chce bývalý poradca lichtenštajnského kniežatstva naviazať na dobrú prácu, ktorú Vatikán v oblasti finančnej transparentnosti odviezol najmä v poslednej dobe. „Vatikán v posledných dvoch rokoch vynaložil veľké úsilie pri koncepcii nových dozorných štruktúr, ktoré majú v zásade dobrú pozíciu. Teraz ide o ich presnejšie vymedzenie a predovšetkým o ustanovenie ďalších stálych úradov, ktoré by celkovo posilnili vatikánsky finančný systém,“ hovorí poradca Svätej stolice.

René Brühlhart nezastiera, že vatikánske finančníctvo predstavuje v medzinárodnom kontexte istý unikát. Zároveň však vyvracia mediálne mýty, ktoré vykresľujú pápežský štát ako finančnú mocnosť. „Iným štátom či finančným inštitúciám záleží na ich reputácii. Ta je samozrejme dôležitá i pre Vatikán. Postavenie Svätej stolice však vyžaduje ešte vyšší cieľ - morálnu zodpovednosť. Je potrebné úplne jasne povedať, že Vatikán nie je finančné centrum, hoci to tak prezentujú komunikačné prostriedky. Faktom však zostáva, že tu prebiehajú finančné transakcie, ktoré sa odohrávajú na veľmi prehladnom poli. Nové úrady majú sledovať možné zneužitie týchto operácií,“ poznamenáva právnik Brühlhart.

Odborník Svätej stolice bude sledovať, ako rámcové podmienky medzinárodných finančných štandardov konkrétne fungujú v lokálnych inštitúciách a či sú trvale rešpektované. Európsky „Výbor expertov pre hodnotenie opatrení proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu“ (tzv. Moneyval) vo svojej júlovej správe vatikánske bankovníctvo ohodnotil pozitívne v deviatich zo 16 kľúčových meradiel. Svätá stolica sa týmto výsledkom zaradila do priemeru v tridsiatke doteraz posudzovaných krajín.

**Zdroj: RV CZ**



## Český jezuita sa stal zástupcom riaditeľa Vatikánskeho observatória

Vatikán 19. septembra (jesuit.cz) - Kardinál Giuseppe Bertello, prezident Governatorátu mestského štátu Vatikán, menoval českého jezuitu Pavla Gábora za zástupcu Vatikánskeho observatória. Menovanie je účinné od 15. septembra. Je pôsobiskom je arizonský Tucson, kde má observatórium od roku 1980 výskumné pracovisko na základe dohody s Arizonskou univerzitou a od roku 1993 svoj vlastný 1,8-metrový ďalekohľad nazývaný VATT.

Pavel Gábor, člen českej provincie jezuitského rádu, v tejto funkcii P. Christophera Corballyho z britskej provincie, ktorý túto prácu zastával od roku 1984. Okrem bežného chodu observatória bude mať na starosti prípravu strednodobých a dlhodobých plánov týkajúcich sa ďalekohľadu VATT.

Zdroj: [www.jesuit.cz](http://www.jesuit.cz)

te osobitne nablízku rodinám: rodičom, pomáhajte im byť prvými vychovávateľmi ich detí vo viere; deťom a mladým, aby dokázali budovať svoj život na pevnom základe priateľstva s Kristom. Majte osobitnú starosť o seminaristov, postarajte sa, aby boli formovaní ľudsky, duchovne, teologicky a pastoračne, aby farnosti mohli mať pastierov zrelých a radostných, istých vodcov vo viere.”

Obrátiac pozornosť na nadchádzajúcu synodu o novej evanjelizácii Svätý Otec poznamenal: „Vaša prvordá starosť nech je starosť o podporovanie a udržiavanie «presvedčivejšieho cirkevného zaangažovania sa do novej evanjelizácie, aby bola nanovo objavená radosť z viery a aby sa prinavrátil entuziazmus pre ohlasovanie viery» (Porta fidei,7). V tomto zmysle ste volaní, aby ste napomáhali a udržiavali jednotu a spoluprácu jednotlivých zložiek vo svojej diecéze. Evanjelizácia nie je dielom nejakých špecialistov, ale celého Božieho ľudu, pod vedením pastierov. Každý veriaci v cirkevnom spoločenstve sa musí cítiť zodpovedný za ohlasovanie evanjelia a za to, aby bol jeho svedkom.“

-jak-

## Benedikt XVI. novým biskupom: Dávajte príklad života zvereného Bohu

Castel Gandolfo 20. septembra (RV) - Nová evanjelizácia je výzvou pre všetkých veriacich pod vedením ich pastierov, zdôraznil Benedikt XVI. na stretnutí s biskupmi vymenovanými počas uplynulého roka, ktorí sa v Ríme zúčastnili na sympóziu organizovanom každoročne Kongregáciou pre biskupov. Medzi biskupmi bol aj bratislavský pomocný biskup Mons. Jozef Haľko.

V Castel Gandolfe Svätý Otec poukázal aj na nevyhnutnosť byť pri ohlasovaní evanjelia jeho vierohodnými svedkami. Biskupi sú podľa slov pápeža služobníkmi Boha a ľudí. Vyzval ich, aby boli odvážni v pozývaní ku stretnutiu s Kristom a ponúkali solídne základy viery. Biskup ako „prvý svedok viery“ musí na tejto ceste doprevádzať svojich veriacich a to najmä tým, že „ponúkne svoj príklad života, ktorý je v dôvere zverený Bohu“: „Nedá sa byť v službe ľuďom bez toho, aby sme neboli v prvom rade služobníkmi Boha. Vaše osobné úsilie o svätosť nech vás vedie ku každodennému asimilovaniu Božieho slova v modlitbe a živieni sa Eucharistiou, aby ste v tomto pokrme čerpali životnú miazgu pre službu. Činorodá láska nech vás pobáda, aby ste boli blízko vašim kňazom skrze takú otcovskú lásku, ktorá dokáže podržať, povzbudiť, odpustiť. Oni sú vašimi prvými spolupracovníkmi, ktorí prinášajú Boha ľuďom a ľudí Bohu. Rovnako láska Dobrého Pastiera vás urobí pozornými voči chudobným a trpiacim, ktorí potrebujú vaše pochopenie a útechu, ako aj voči tým, ktorí stratili orientáciu a zmysel života. Bud’-

## K rešpektovaniu ľudských práv vyzval pozorovateľ Svätej stolice

Vatikán/Ženeva 19. septembra (RV) - Stály pozorovateľ Svätej stolice pri OSN v Ženeve Mons. Silvano Tomasi na pondelkovom 21. zasadnutí Rady pre ľudské práva zdôraznil, že násilie v Sýrii poukazuje na márnosť vojny ako prostriedku riešenia nezhôd. Odvolávajú sa na výsledky prešetrovania, ktoré predstavil predseda komisie Pinheiro, arcibiskup hovoril o 30 tisícach obetí od začiatku sýrskeho konfliktu a viac ako miliónu evakuovaných. Vyzval k rešpektovaniu ľudských práv, ako „cesta, ktorá môže priniesť riešenie“, a základnému predpokladu pre mierové rokovania. Mons. Tomasi zdôraznil angažovanosť Svätej stolice a jasné slová pápeža, ktorý dôrazne odsúdil násilie v krajine. Apeloval na medzinárodné spoločenstvo, aby nechalo stranou „egoistické záujmy a podporilo politický proces prostredníctvom zdieľaného vlastníctva“. Adresoval tiež výzvu na novinárov, aby podávali úplné informácie a poskytovali verejnosti jasný obraz, poukazujúc na márnosť násilia. „Médiá“ – uviedol pozorovateľ Svätej stolice pri OSN – „môžu napomôcť utváraníu kultúry pokoja.“ Nakoniec pripomenul dôležitosť Arabskej jari na Blízkom východe a nabádal, aby túžby po slobode neboli potláčané, pretože „obyvateľstvo Sýrie a Blízkeho východu si zaslúži podporu a solidaritu v tejto chvíli, keď ju potrebuje“. „Podpora ľudských práv je stratégia efektívna a nevyhnutná pre mier“, povedal Mons. Silvano Tomasi.

Zdroj: RV SK

## Sedembolestná Panna Mária udržiava v našom národe zdravé hodnoty

Šaštín 15. septembra (TK KBS) - Okolo 40-tisíc pútnikov z celého Slovenska sa zišlo na národnej púti v Šaštíne. Vyvrcholením programu bola pontifikálna svätá omša, ktorú celebroidal za účasti viacerých biskupov kardinál Jozef Tomko. Na svätej omši sa zúčastnili aj predstavitelia politického a verejného života.

„Akoby nemohla Matka Božia po takom utrpení svojho syna nevidieť tých, za ktorých to všetko on pretrpel? Ako každá matka trpí, keď trpia jej deti.“ zdôraznil

kardinál Jozef Tomko počas homílie. Poukázal na Božiu Matku, ktorá ako krehká žena stála nezložená, napriek tomu, že prežívala krivdu. Kardinál tiež poukázal na celú históriu slovenského národa, počas ktorej sa naši predkovia od dávnych čias obracali o pomoc k Bolestivej Panne Márii. „Jej úlohou je pomáhať a potešovať v utrpení. A náš národ zažil množstvo utrpenia.“

„Náš národ má i dnes svoju patrónku a ochrankyňu. Zápas o zachovanie mravnosti sa neskončil. Súčasné pokusy o oslabenie morálky, dokonca cestou zákonov, tiež vzbudzujú k bdelosti veriacich,“ pokračoval kardinál Tomko. „Široko vládnuca korupcia, rozšírený alkoholizmus, závisť, nebezpečný rozpad manželstva... Dnes sa nemôžeme vyhovárať na cudzích nepriateľov, toto je výmer našich slabostí a bolesti,“ uviedol kardinál Tomko. V závere homílie povzbudil veriacich k tomu, aby Matka Božia ostala vždy našou Matkou. „Ona pomáha udržiavať v našom ľude zdravé hodnoty. Ona túži, aby ste ju prijali do každého slovenského domu. Dal by dobrotivý Pán Boh, aby sa tak stalo.“

Na svätej omši sa stretli pútnici z celého Slovenska. „Už od piatku prichádzajú pešie púte, môžeme stretávať pútnikov skutočne z celého Slovenska – z Košíc, Oravy, juhu, i západu našej krajiny, prišli aj mariánski ctiteľia z Moravy a Čiech“ povedal salezián Jozef Zachar, zodpovedný za pastoračiu pútnikov pri národnej Bazilike. Púť pokračovala popoludňajším koncertom Jany Kocianovej a večer programom pre mladých, v ktorom sa predstavili Richard Čanaky so skupinou, Peter Križian či divadlo mladých z Partizánskeho.

### Na záver národnej púte sa v Bazilike v Šaštíne stretli seniori a chorí

Národná púť pokračovala v nedeľu Púťou pre seniorov a chorých, ktorí prišli do Šaštína z celého Sloven-

ska. Pre pútnikov boli pripravené ranné sväté omše. Slávnostnú svätú omšu celebroidal košický emeritný arcibiskup Mons. Alojz Tkáč.

Arcibiskup poukázal v homílii na život Panny Márie a jej syna, ktorých sprevádzala bolesť. „Aké boli asi dôvody, že sme si ju vybrali za svoju

patrónku?“ Mons. Alojz Tkáč poukázal tiež na históriu slovenského národa, vojny, problémy a komunizmus, ktoré boli našou bolesťou. „Panna Mária vidí aj dnešné problémy,“ pokračoval arcibiskup, „vraždenie nenarodených detí, rozvrátené rodiny, hazard mladých so životom, sociálne problémy, naštrbuje sa úcta k sv. Otcovi.“

Kazateľ ďalej vyzval veriacich, aby našli odvahu v nebezpečnosti, úzkostiach, bolestiach vyzvať Sedembolestnú. „Bolesti nemôžeme odstrániť, ale môžeme ich zmenšiť. Mysli na Sedembolestnú a vyzváj ju, pod jej ochranou nebudeš poznať strach!“ Arcibiskup tiež vyzval ľudí k podpise petície proti zrušeniu sviatku Sedembolestnej Panny Márie a poukázal na vlastný príklad, keď petíciu tiež podpísal. „Národ prežije len vtedy, ak čerpá z duchovných a kultúrnych tradícií.“ zdôraznil. V závere homílie sa spolu s veriacimi pomodlil modlitbu „Pod Tvoju ochranu.“

Púť seniorov a chorých je ukončením národnej púte, ktorá začala v piatok večer. Jej vyvrcholením bola pontifikálna svätá omša v sobotu, na ktorej sa zúčastnilo 40 000 veriacich z celého Slovenska.

### V Šaštíne bola inaugurovaná poštová známka s motívom národnej Baziliky

Počas piatkovej svätej omše v národnej Bazilike Sedembolestnej Panny Márie bola inaugurovaná nová poštová známka s motívom národnej Svätyně. V závere svätej omše ju posvätil Mons. Ján Formánek. Znáмка vyšla v cykle Krásy našej vlasti v náklade 1 000 000 kusov v nominálnej hodnote 0,40 EUR. Autorkou výtvarného návrhu je Mgr. art. Edita Balážová.

Martin Ližičiar / snímka Peter Zimen



## Odpust k Sedembolestnej Panne Márii na košickej Kalvárii

*Košice 17. septembra (TK KBS)* - Odpust k Sedembolestnej Panne Márii slávil počas uplynulého víkendu v Košiciach. Kalvársky kostol Sedembolestnej Panny Márie v meste je už od 18. storočia známym pútnickým miestom a spolu s kaplnkami krížovej cesty ide o výraznú dominantu mesta porovnateľnú zo známou banskoštiavnickou či prešovskou kalváriou. Odpustová slávnosť sa začala slávnostnou svätou omšou, ktorej predsedal emeritný košický arcibiskup Mons. Alojz Tkáč. Vo svojom príhovore sa zameril na dejiny úcty k Sedembolestnej Panne Márii, ktorá má na Slovensku dávnu tradíciu. Vyzval tiež veriacich aby svojím podpisom podporili petíciu za zachovanie sviatku Sedembolestnej Panny Márie, patrónky Slovenska. Program odpustu pokračoval v podvečerných hodinách ružencom, svätou omšou, krížovou cestou a osobným svedectvom Petra Liptáka, ktorý prehovoril na tému „Z dílera drog k dílerovi Božieho Slova“. Nedelňý program pokračoval ráno o rannou svätou omšou v maďarskom jazyku, mládežníckou svätou omšou s Mariánom Husárom SDB a záverečnú svätú omšu s rektorom Kňazského seminára Sv. Karola Boromejského v Košiciach Františkom Katiňákom.

Zdroj: [www.kalvarka.sk](http://www.kalvarka.sk)

## V gréckokatolíckej katedrále v Bratislave slávil odpustovú slávnosť

*Bratislava 17. septembra (TK KBS)* - V nedeľu 16. septembra 2012 sa v gréckokatolíckej katedrále Povýšenia úctyhodného Kríža v Bratislave konala odpustová slávnosť pri príležitosti chrámového sviatku Povýšenia úctyhodného a životodarného Kríža nad celým svetom. Slávnosť sa začala utierňou o 9:00 hod., pokračovala Akatistom k Presvätej Bohorodičke a vyvrcholila archijerejskou svätou liturgiou, ktorej predsedal bratislavský eparcha, vladyka Peter Rusnák, za účasti viacerých kňazov a veľkého počtu veriacich. Slávnostnú homíliu predniesol bývalý kaplán bratislavskej gréckokatolíckej farnosti, o. Jozef Popik, v súčasnosti pôsobiaci ako správca Farnosti bl. Pavla P. Gojdiča v Starej Ľubovni.

Kazateľ sa vo svojej homílii zamýšľal nad krížom v živote kresťana. Ako zdôraznil, niet kresťana bez kríža. Ježiš Kristus svojím učeníkov povedal: Kto chce ísť za mnou, nech vezme svoj kríž a nech ma nasleduje (porov. Mk 8, 34). Pre kresťanov však múdrosť kríža nie je pohoršením, ako pre pohanov, ani bláznovstvom

ako pre Grékov. Pre kresťanov kríž znamená lásku, je Božou múdrosťou a Božou mocou (porov. 1 Kor 1, 23-24). Veriacich vyzval, aby v každodennom živote prijímali svoj osobný kríž.

Počas liturgického slávenia si veriaci bozkom uctili aj kríž a ikonu Ukrižovania Krista s pravými relikviami svätého Kríža, ktoré sú v týchto dňoch vystavené v katedrále. Odpustová slávnosť vyvrcholila myrovaním, sprievodom okolo chrámu s čítaním štyroch evanjelií, pápežskou hymnou a spevom Mnoho rokov. Slávnostné chvíle odpustu nakoniec umocnilo aj agapé ako vyjadrenie bratskej lásky celého liturgického spoločenstva.

**Stanislav Gábor**

## V Šuranoch na Kopci predsedal svätej omši biskup Judák

*Šurany 18. septembra (TK KBS)* - V piatok 14. septembra, v predvečer sviatky Sedembolestnej Panny Márie, navštívil sociálne centrum - útulok v Šuranoch na Kopci nitriansky biskup Mons. Viliam Judák, kde spolu s kňazmi šurianskeho a novozámockého dekanátu slúžil svätú omšu v kaplnke, ktorá je zasvätená práve patrónke Slovenska. Centrum na Kopci v súčasnej dobe slúži pre sociálne slabé vrstvy obyvateľstva, ako sú odchovanci z detských domovov a ľudia nachádzajúci sa v tiesni.

**Alžbeta Kováčiková**

## Slávnosť Sedembolestnej Panny Márie aj v Záhradnom

*Záhradné 17. septembra (TK KBS)* - Odpustovú slávnosť Sedembolestnej Panny Márie slávil aj v okrese Prešov. Farnosť Záhradné je zasvätená práve patrónke Slovenska. V nej sa nachádza farský kostol Sedembolestnej Panny Márie postavený v rokoch 1967 – 1970. V sobotu 15. septembra 2012 počas odpustovej slávnosti na programe bolo aj Večeradlo s Pannou Máriou. Po tejto modlitbe nasledovala krížová cesta s jednotlivými zastaveniami po dedine. Večer zavítali veriaci z gréckokatolíckej farnosti Fulianka. Svätú liturgiu východného obradu slúžil ich duchovný otec Milan Kuzniak. Prítomným povedal, že dôležité je modliť sa srdcom. V nedeľu 16. septembra 2012 pred slávnostnou svätou omšou bola modlitba posvätného ruženca k Sedembolestnej. Slávnostnú svätú omšu celebroidal dp. Miroslav Turčík, kaplán farnosti Prešov – mesto. V homílii sa zvlášť venoval téme o svätej spovedi ku ktorej veriacich aj povzbudzoval.

**Marek Bartkovský**

## Biskup Milan Šášik CM sa dožíva 60 rokov

*Bratislava 16. septembra (TK KBS)* - Biskup Milan Šášik CM, eparchiálny mukačevský biskup sa v pondelok 17. septembra dožíva životného jubilea – 60 rokov.

Milan Šášik sa narodil 17. septembra 1952 v dedinke Lehota neďaleko Nitry. Počas teologických štúdií na CMBF v Bratislave tajne vstúpil do rehole lazarisťov (Congregatio Missionis, založená sv. Vincentom de Paul). Kňazskú vysviacku prijal 6. júna 1976. Pôsobil vo viacerých farnostiach – ako kaplán v Leopoldove, Presel'anoch a v Stupave; ako administrátor v Banskej Belej, Antole, Vysokej pri Banskej Štiavnici, a tiež ako farár v Jacovciach. Hoci bol pôvodne rímskokatolík, živo sa zaujímal o východný obrad a stal sa tiež birituálnym kňazom (mohol celebrovať aj vo východnom obrade). V reholi zastával viacero služieb: bol magistrom novicov, provinciálnym asistentom a riaditeľom študentátu.

Po Nežnej revolúcii absolvoval vyššie štúdiá v Ríme, kde na Teresianum obhájil licenciát. Následne od roku 1992 začal pracovať na Apoštolskej nunciature v Kyjeve na Ukrajine, kde pôsobil šesť rokov. Okrem administratívnej práce často cez víkendy cestoval mnoho kilometrov, aby vypomáhal v pastorácii tam, kde bol nedostatok kňazov. Neskôr pôsobil ako farár v Perečine na Zakarpatsku.

Pápež Ján Pavol II. ho 12. novembra 2002 vymenoval za apoštolského administrátora ad nutum Sanctae Sedis (teda dočasného) Mukačevskej gréckokatolíckej eparchie a za titulárneho biskupa bononského. Biskupskú konsekráciu prijal v Ríme, na sviatok Zjavenia Pána, 6. januára 2003, spolu s Mons. Jánom Babjakom, prešovským eparchom, a to z rúk Jána Pavla II. v Bazilike sv. Petra v Ríme.

V nasledujúcich rokoch sa mu podarilo konsolidovať pomery v mukačevskej eparchii, vytvoriť fungujúce riadiace štruktúry, zakladať nové farnosti a vybudovať veľký počet chrámov pre gréckokatolícku farnosť. Doteraz posvätil 136 nových chrámov a kaplniek a vysvätil 154 kňazov. Dňa 17. marca 2010 bol vymenovaný za eparchiálneho biskupa mukačevského. Stanislav Gábor

## Colníci oslávili svojho patróna na hraničnom priechode

*Ubl'a 20. septembra (TK KBS)* - Tradičnú oslavu nadschádzajúceho sviatku sv. Matúša, patróna colníkov, po prvýkrát v histórii oslávili príslušníci Colného úradu z Michaloviec 19. septembra 2012 priamo na slovensko-ukrajinskom hraničnom prechode v Ubl'i sláv-

nostnou svätou omšou a spoločným zhromaždením. Celebroval ju ordinár OS a OZ SR Mons. František Rábek, koncelebrovali Mons. Milan Šášik, mukačevský gréckokatolícky biskup, policajný vikár MVSR Mons. František Bartoš a policajní kapláni Ordinariátu OS a OZ SR z Prešova a Košíc. Na bohoslužbe sa zúčastnili colníci z Uble a Čopu a ich nadriadení, zástupcovia Inšpekcie finančného riaditeľstva, ale aj príslušníci Hraničnej polície zo Sobrancec či riaditeľa Daňových úradov z Prešova a Košíc, starostovia pohraničných obcí, primátor mesta Snina, ale aj predstavitelia Colnej správy z Ukrajiny.

V homílii sa colníkom a prítomným hosťom ordinár Rábek prihovril s myšlienkami približujúcimi osobnosť mytníka, neskoršieho apoštola a evanjelistu sv. Matúša vo svete uctievaného ako patróna colníkov. Zdôraznil moment návštevy a pozvania Matúša samotným Ježišom Kristom k jeho nasledovaniu napriek tomu, že bol spolu s ostatnými mytníkmi považovaný za hriechového a nehodného. Ordinár Rábek colníkom mimo iné povedal: „Aj vy ste sa už mnohí viackrát mali možnosť v živote stretnúť s Kristom vo sviatosťiach a pocítiť jeho pozvanie k jeho nasledovaniu napriek tomu, že vaša služba nie je vždy spoločnosťou prijímaná kladne. Prijmite preto jeho pozvanie a nasledujte ho v prostredí v ktorom žijete, či slúžite. Kristus aj dnes opäť prichádza aj medzi vás colníkov, ako kedysi k Matúšovi a chce vám pomáhať, aby ste sa rozvíjali vo viere a ľudskosti. Aký vzťah s Kristom máte, je možno cítiť a vidieť aj vo vašom osobnom, či služobnom živote.“ -tu-

## Podpredseda Národnej rady SR prijal členov Open Doors

*Bratislava 20. septembra (TK KBS)* - Na Slovensku sú od pondelka zástupcovia neziskovej organizácie Open Doors z Holandska. V stredu okrem návštevy hradu Devín absolvovali stretnutia aj s poslancami Národnej rady SR. Na pôde zákonodarného orgánu ich prijali podpredseda parlamentu Ján Figel' a poslanec Jozef Mikloško. Spoločne hovorili o nastávajúcich dňoch dobrovoľníctva.

Členovia Open Doors počas komunistickej totality prepašovali na Slovensko a sfunkčnili tlačiarenský stroj, ktorý slúžil na tlač vtedy ilegálnej, samizdatovej literatúry. V prípade odhalenia tejto činnosti štátnou mocou by títo ľudia boli odsúdení na desiatky rokov väzenia. K odhaleniu našťastie nikdy nedošlo. Ich príbeh po novembri 1989 však upadol do zabudnutia a verejnosť nemá o tejto činnosti takmer žiadne informácie. V piatok Členovia Open Doors, ktorí sú na Slovensku na pozvanie Holandského kráľovstva, otvorili seminár pre učiteľov dejepisu v Dome Quo Vadis. -kdh-

## Nový akademický rok otvorili slávnostným Veni Sancte



Bratislava 18. septembra (TK KBS) - Bohoslovci z kňazských seminárov spolu so svojimi predstavenými a pedagógmi začínajú v týchto dňoch nový akademický rok. Na Rímskokatolíckej cyrilometodskej bohosloveckej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave slávnosť sa začala svätou omšou v Katedrále sv. Martina, ktorú celebroval bratislavský arcibiskup metropolita Mons. Stanislav Zvolenský. Spolu s ním ju slávil aj ďalší kňazi. Zúčastnili sa na nej aj pedagógovia, študenti a zamestnanci fakulty. Slávnosť vyvrcholila zasadnutím akademickej obce v Aule Bohosloveckej fakulty, počas ktorého odovzdali pedagógom obnovené a nové kánonické poverenia vyučovať.

„Stretávame sa na začiatku nového školského roka, aby sme si uvedomili, že predkladáme Pánu Bohu svoje schopnosti, a zároveň si aj uvedomujeme, že potrebujeme Božiu pomoc, duchovnú pomoc, čiže pomoc Božieho Ducha Svätého,“ privítal prítomných v úvode arcibiskup Zvolenský. V homílii na základe dnešných liturgických čítaní povzbudil prítomných k jednote v Cirkvi. „Aby sme naše dary využívali pre jednotu v Cirkvi,“ dodal arcibiskup Zvolenský, ktorý je zároveň veľkým kancelárom Rímskokatolíckej cyrilometodskej bohosloveckej fakulty UK v Bratislave.

V stredu predpoludním predsedal svätej omši Veni sancte v Katedrále svätého Emeráma v Nitre pomocný biskup Marián Chovanec. Počas bohoslužby bohoslovcov, ako tým ktorí sa pripravujú na kňazskú službu povedal, že Veni sancte je vhodnou príležitosťou pripomenúť si, ako vznešenú službu Kristus Pán dal kňazom. Aj preto ich povzbudil k práci na sebe a k spolupráci s Duchom svätým.

Marián Chovanec, nitriansky pomocný biskup: Toto je krásna vznešená úloha, ktorú keď ju človek robí s nerozdeleným srdcom, robí človeka spokojným a šťastným.“

V Kňazskom seminári sv. Františka Xaverského v Banskej Bystrici – Badíne sa Veni Sancte uskutočnilo 20. septembra.

Rímskokatolícka cyrilometodska bohoslovecká fakulta Univerzity Komenského v Bratislave aktuálne

vzdeláva 163 študentov magisterského štúdia v dennej forme štúdia (Bratislava 53, Nitra 63, Badín 47), 145 študentov bakalárskeho a magisterského štúdia v externej forme (Bratislava 69, Nitra 59, Badín 17), 10 študentov doktorandského štúdia v dennej forme (len Bratislava), 20 študentov doktorandského štúdia v externej forme (len Bratislava). Do prvého ročníka nastúpilo 87 nových prvákov (všetci spolu). **TK KBS, ml / snímka pz**

## Rokovanie znalcov Subkomisie pre katolícke školy

Banská Bystrica 19. septembra (TK KBS) - Členovia Komisie KBS pre katechetizáciu a školstvo a Správnej rady Katolíckeho pedagogického a katechetického centra (KPKC) sa zišli 18. septembra na spoločnom pracovnom zasadnutí v Banskej Bystrici. Na stretnutí sa zúčastnil aj predseda Komisie KBS Mons. Bernard Bober, košický arcibiskup metropolita. Na zasadnutí Komisie KBS pre katechetizáciu a školstvo sa prítomní oboznámili s informáciou Správnej rady KPKC o úprave organizačnej štruktúry a schválení povereného pracovníka zodpovedného za priebeh a prípravu zmeny KPKC na prechodné obdobie jedného roka, a nastavenie systému fungovania na ďalšie päťročné obdobie.

Aktuálnou problematikou súvisiacou s vyučovacím náboženstva a katechéz vo farnostiach sa zaoberali znalci na zasadnutí Subkomisie pre školské vyučovanie náboženstva a Subkomisie pre katechézu. Zo zasadnutia vyplýva, že pracovné zošity na tento školský rok na náboženstvo budú zabezpečené v priebehu októbra až novembra. Ďalej sa prítomní dohodli, že cez jednotlivé diecézne katechetické úrady (DKÚ) je potrebné zabezpečiť štatistické údaje o počte žiakov na jednotlivé ročníky podľa daného formulára. Prítomní boli oboznámení tiež s materiálom pre birmovancov, ktorý vychádza z Katechizmu Katolíckej cirkvi pre mladých Youcat. Materiál pripravil riaditeľ nitrianskeho DKÚ dp. Martin Michalíček.

Prioritou rokovania znalcov Subkomisie pre katolícke školy boli vládne návrhy zákonov. Za súčasne platného systému financovania školských subjektov dochádza k nerovnému prístupu štátu k cirkevným školským subjektom, a to tým spôsobom, že štát garantuje cirkevným školským subjektom prístup k menšiemu objemu dotácií z výnosu dane z príjmov ako verejným školským subjektom, pričom kritériá pridelovania tejto dotácie sú rovnaké pre všetky školské subjekty bez ohľadu na zriaďovateľa. Navrhované vládne zákony ešte umocňujú nadradenosť samosprávnych zriaďovateľov nad cirkevnými a rozhodovanie o ich právach a povinnostiach. Znalci sa dohodli podporiť petíciu proti niektorým bodom vládnych návrhov vyššie uvedených zákonov. **Eugen Valovič a Jana Brázdilová**

## STRUČNE Z DOMOVA

### **Biskup Judák požehnal obnovený kostol a farskú budovu**

*Martin nad Žitavou 18. septembra (TK KBS)* - V obci Martin nad Žitavou, ktorá je filiálkou farnosti Sľažany, požehnal v sobotu 8. septembra nitriansky biskup Mons. Viliam Judák obnovený kostol sv. Martina z Tours. O jeho obnovu sa zaslúžili najmä obetaví farníci. Pri tejto príležitosti otec biskup odovzdal ďakovnú listinu pani Anne Tullovej, ktorá už 50 rokov v tomto kostole slúži ako organistka.

V sobotu 8. septembra na sviatok Narodenia Panny Márie slávil biskup Judák hodovú svätú omšu vo farnosti Žitavany. Po jej skončení požehnal obnovenú farskú budovu a pastoračné centrum. **Zdroj: BÚ-nitra**

### **V Rožňave si pripomenuli deviate výročie návštevy Jána Pavla II.**

**ROŽŇAVA** - V Katedrále Nanebovzatia Panny Márie v Rožňave si pripomenuli deviate výročie návštevy pápeža Jána Pavla II. v Rožňave. Svätú omšu pri tejto príležitosti celebrouval 13. septembra rožňavský biskup Mons. Vladimír Filo. V homílii otec biskup Filo vyzdvihol rôzne aspekty tejto návštevy, ale v prvom rade to, že sa Ján Pavol II. prejavil ako muž bolesti, ktorý nám ukázal odhodlanie človeka slúžiť pre Božie kráľovstvo aj napriek fyzickej slabosti. **Martin Kerul'**

### **Zástupcovia Rady pre mládež a univerzity KBS zasadali v Žiline**

**ŽILINA** - Členovia Rady pre mládež a univerzity KBS zasadali 18. septembra v Diecéznom pastoračnom centre v Žiline. Zasadnutie otvoril modlitbou predseda Rady Mons. Tomáš Galis, žilinský biskup. Po nej nasledovalo krátke zamyslenie, ktoré uviedol dp. Marek Rojak, člen Rady. Zasadnutie pokračovalo v hodnotení vykonaných a v plánovaní budúcich aktivít a činnosti. **Martin Janus**

### **Púť slovenských seminaristov vo Večnom meste RÍM**

- Od 9. do 14. septembra sa uskutočnila púť seminaristov z bratislavského a spišského seminára do Ríma. Do „Večného mesta“ putovali pri príležitosti Roka sv. Cyrila a Metoda, ako aj blížiaceho sa Roka viery. Bohoslovci navštívili najvýznamnejšie baziliky, pri hrobách sv. Petra a Pavla slávil liturgiu a program vyvrcholil účasťou na generálnej audiencii s Benediktom XVI. „Zo srdca vítam spoločenstvá Kňazského seminára svätého Cyrila a Metoda a Spojenej školy svätej Rodiny z Bratislavy, Kňazského seminára biskupa Jána Vojtaššáka zo Spiša, ako i pútnikov z Bardejova a Košíc,“ povedal Svätý Otec slovenským skupinám na audiencii. **Lubomír Urbančok**

### **V obci Viničné odhalili pamätník nespravodlivo prenasledovaným**

**VINIČNÉ** - Na cintoríne pri Farskom kostole sv. Filipa a Jakuba v obci Viničné bol 14. septembra 2012 odhalený pamätník nespravodlivo väzneným a prenasledovaným komunistickým režimom v rokoch 1948 - 1989. Odhaleniu predchádzala svätá omša, ktorú celebrouval P. František Dezider Alberty OFMCap. Pamätník odhalili predseda KPVS Anton Srholec a starosta Obce Viničné Štefan Lenghart a požehnal ho farár vo Viničnom vdp. Štefan Alberty.

Kamenný pamätník obsahuje pamätnú tabuľu s menami nežijúcich obetí komunistického režimu a obrázkom bl. sestry Zdenky Schelingovej.

**Peter Sandtner**

### **Konferencia o obete a službe bl. Sára Salkahazi**

**KOŠICE** - V pondelok 17. septembra sa uskutočnila na pôde Teologickej fakulty v Košiciach vedecká medzinárodná konferencia pod názvom „Dôstojne starnutie a medzigeneračné korelácie vo svetle obety a služby bl. Sára Salkahazi.“ Konferenciu otvoril dekan fakulty prof. Cyril Hišem. Prítomných pozdravil o. arcibiskup Mons. Bernard Bober a predstavená Spoločnosti sociálnych sestier sr. Daniela Kimličková. **sr. Renáta Jamborová**

### **Zomrel kňaz Žilinskej diecézy Filip Zuščák**

**ŽILINA** - Vo veku 84 rokov zomrel kňaz Žilinskej diecézy Filip Zuščák. Svätá omša s pohrebnými obradmi za zosnulého kňaza bude vo štvrtok 20. septembra 2012 o 16:00 h vo Farskom kostole sv. Mikuláša vo Višňovom, kde bude aj pochovaný na miestnom cintoríne. Svätú omšu bude celebrouvať generálny vikár Žilinskej diecézy Mons. Ladislav Stromček. **BÚ Žilina**

### **Duchovnú obnovu pripravili na Gréckokatolíckej teologickej fakulte**

**PREŠOV** - Pred začiatkom nového akademického roka sa v stredu 19. septembra uskutočnila na Gréckokatolíckej teologickej fakulte Prešovskej univerzity v Prešove (GTF PU) duchovná obnova pedagógov, zamestnancov a doktorandov fakulty. Jej súčasťou bola spoločná modlitba Tretieho času, duchovná prednáška rektora Kňazského seminára biskupa Jána Vojtaššáka v Spišskom Podhradí a pedagóga na GTF PU Mons. Jozefa Jaraba a archijerejská svätá liturgia spojená s posviackou nového bohostánku vo fakultnej Kaplnke bl. biskupa Pavla Petra Gojdiča a obnovených priestorov fakulty. **Lubomír Petrik**